

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Veera Kesti

PÄIVÄKOTI KASVATTAJAN TUKENA

Vanhempien näkemyksiä Parkanossa sijaitsevista
Sinilinnun ja Kallion päiväkodeista

Sosiaali- ja terveysala
2013

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Veera Kesti
Opinnäytetyön nimi	Päiväkoti kasvattajan tukena. Vanhempien näkemyksiä Parkanossa sijaitsevista Sinilinnun ja Kallion päiväkodeista
Vuosi	2013
Kieli	Suomi
Sivumäärä	62 + 3 liitettä
Ohjaaja	Hans Frantz

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, minkälaista tukea Parkanon kaupungin päiväkodeissa, Sinilinnussa ja Kalliossa hoidossa olevien lasten vanhemmat päiväkodilta odottavat ja minkälaista tukea he kokevat päiväkodilta saaneensa sekä mitkä asiat vanhemmat ovat kokeneet haastaviksi yhteistyössä päiväkodin kanssa.

Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä käsitellään varhaiskasvatuksen historiaa, nykypäivää ja tulevaisuuden visiota. Lisäksi perehdytään vanhempien kasvatustavastuuseen ja päivähoidon tehtäviin lapsilähtöisyyden näkökulmasta.

Opinnäytetyö tutkimusmenetelmä painottui kvalitatiiviseen tutkimukseen. Tutkimusongelman ratkaisemiseksi hankittiin empiiristä tietoa kyselylomakkeiden avulla sekä haastatteleamalla varhaiskasvatuksen päällikköä. Opinnäytetyöprosessi alkoi syksyllä 2012 ja päättyi keväällä 2013.

Tutkimustulosten perusteella Sinilinnun ja Kallion päiväkodeissa hoidossa olevien lasten vanhemmat ovat tyytyväisiä Parkanon kaupungin varhaiskasvatuspalveluihin. Vanhempien mielestä päivähoidolla on suuri merkitys heidän lastensa kasvun ja kehityksen edistäjänä. Useat vanhemmat kokivat päivähoidon tukevan myös heidän omaa vanhemmuuttaan.

ABSTRACT

Author	Veera Kesti
Title	The Daycare Centre Supporting the Parents. The Parents' Opinions and Views of Two Daycare Centres.
Year	2013
Language	Finnish
Pages	62 + 3 Appendices
Name of Supervisor	Hans Frantz

The purpose of this bachelor's thesis was to find out what kind of support the parents of the children in Parkano day-care centres Sinilintu and Kallio expect from the day-care, and what kind of support they feel they have received, as well as which things the parents have found to be challenging in co-operation with the day-care centre.

The theoretical framework of the thesis deals with the history of early childhood education, its current state and future vision. It also discusses the parents' educational responsibility and responsibilities of the day-care from a child-oriented point of view.

The bachelor's thesis is mainly qualitative research. To solve the research problem empirical data was collected, using questionnaires and an interview with the head of early childhood education. The thesis process began in the fall of 2012 and was completed in the spring of 2013.

The results show that in Sinilintu and Kallio day-care centres the children's parents are satisfied with early childhood education services in Parkano. To the parents day care is of great importance to their children's growth and development. A number of parents felt that day-care also supports their own parenthood.

Keywords	Early childhood education, day-care, parenthood, education partnership, child-oriented
----------	--

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	8
2	VARHAISKASVATUS.....	9
2.1	Varhaiskasvatuksen määrittelyä.....	9
2.2	Maailmanlaajuinen lähtökohta varhaiskasvatukselle.....	10
2.3	Varhaiskasvatuksen historiaa Suomessa	10
2.4	Varhaiskasvatusta ohjaavat asiakirjat	12
2.5	Päivähoidon perustehtävät	12
2.6	Päivähoidon muodot	14
2.6.1	Päivähoito lastensuojelun avohuollon tukitoimena.....	16
2.6.2	Kuntouttava päivähoito	18
3	KOTI JA PERHE	19
3.1	Lapsuus	19
3.2	Vanhemmuus ja huoltajuus	20
3.2.1	Juridinen vanhemmuus.....	22
3.2.2	Juridinen huoltajuus	22
3.2.3	Vanhemmuus ja huoltajuus sateenkaariperheissä	23
4	KASVATUS JA VASTUU	24
4.1	Perhekeskeinen työ.....	24
4.2	Kasvatuskumppanuus.....	25
4.3	Lapsilähtöisyys.....	26
5	MUUTOKSEN AIKA VARHAISKASVATUKSEN KENTÄLLÄ	28
6	VARHAISKASVATUKSEN VISIO VUODELLE 2020	30
7	VARHAISKASVATUKSEN TOTEUTTAMINEN PARKANOSSA.....	32
8	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	34
9	TUTKIMUSTULOKSET	36
9.1	Varhaiskasvatuspäällikön haastattelu	36
9.2	Päiväkoti Sinilintu.....	37
9.3	Kallion päiväkotinä	41

9.3.1	Vaahteramäen ryhmä	41
9.3.2	Omenamäen ryhmä	44
9.4	Sinilinnun ja Kallion päiväkotien tutkimustulosten vertailua.....	48
9.4.1	Vastaajien ikä	48
9.4.2	Arvosanat päivähoidolle.....	48
9.4.3	Arvosanat omalle vanhemmuudelle.....	49
9.4.4	Arvio henkilökunnasta ja yhteistyön perusteista.....	50
9.4.5	Päivähoidon muuttamis- / kehittämistarpeet.....	51
9.5	Päivähoidossa olevien lasten määrä	52
10	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	55
11	POHDINTA	57
11.1	Luotettavuus ja eettisyys	57
11.2	Oman oppimisen arviointi.....	57
11.3	Jatkotutkimusaiheita.....	58
12	LÄHTEET.....	59
LIITTEET		

KUVIO- JA KAAVIOLUETTELO

- Kuvio 1** (s.15). Educare-malli.
- Kuvio 2** (s.38). Päivähoidon merkitys lapsen kasvun ja kehityksen edistäjänä.
- Kuvio 3** (s.39). Päivähoidon merkitys vanhemmuuden tukemisessä.
- Kuvio 4** (s.42). Päivähoidon merkitys lapsen kasvun ja kehityksen edistäjänä.
- Kuvio 5** (s.43). Päivähoidon merkitys vanhemmuuden tukemisessä.
- Kuvio 6** (s.46). Päivähoidon merkitys lapsen kasvun ja kehityksen edistäjänä.
- Kuvio 7** (s.46). Päivähoidon merkitys vanhemmuuden tukemisessä.
- Kuvio 8** (s.48). Vastaajien ikä.
- Kuvio 9** (s.49). Arvosana päivähoidolle.
- Kuvio 10** (s.50). Arvosana omalle vanhemmuudelle.
- Kuvio 11** (s.53). Koko- ja osapäivähoidossa olevien lasten määrä Parkanossa.
- Kuvio 12** (s.53). Koko- ja osapäivähoidossa olevien lasten määrä Pirkanmaalla
- Kuvio 13** (s.54). Koko- ja osapäivähoidossa olevien lasten määrä Suomessa
- Taulukko 1** (s.32). Varhaiskasvatus Parkanossa.

LIITELUETTELO

Liite 1. Tutkimuslupa-anomus.

Liite 2. Kyselyn saatekirje.

Liite 3. Kysely.

1 JOHDANTO

Lastentarhanopettajaksi valmistuvalle opinnäytetyön tekeminen päivähoitoon oli luonteva valinta. Tutkimuskohteeksi valittiin Parkanon kaupungin varhaiskasvatuspalvelut, koska opinnäytetyön laatija asuu Parkanossa. Lisäksi opinnäytetyön laatija on työskennellyt Parkanon kaupungin eri ryhmäperhepäiväkodeissa ja päiväkodeissa. Parkanon kaupungin varhaiskasvatuspäällikön toiveesta tarkemman tutkimuksen kohteena oli Parkanon kaksi päiväkotia, Sinilintu ja Kallio.

Hyvinvoiva lapsi on kaiken A ja O. Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin turvaamiseksi kaikessa toiminnassa tarvitaan lapsilähtöistä työskentelyotetta sekä kasvatuskumppanuutta. Varhaiskasvattajan tehtävä on tukea vanhempia heidän kasvatustyössään. Päivähoidossa oleva lapsi viettää suurimman osan valvellaoloajastaan hoitopaikassa, joten varhaiskasvattajalla on tärkeä rooli lapsen elämässä. Vanhempien ja varhaiskasvattajien yhteinen, suunnitelmallinen toiminta lapsen parhaaksi antaa parhaan mahdollisen tuen lapsen kasvulle ja kehitykselle. Opinnäytetyön laatija halusi saada tietoa siitä, toteutuuko kasvatuskumppanuus Sinilinnun ja Kallion päiväkodeissa.

Suomalaisen varhaiskasvatuksen juuret ulottuvat aina 1800-luvulle saakka. Nykymuotoisen varhaiskasvatuksen toteuttamista sääntelee joukko lakeja, asetuksia ja muita virallisia asiakirjoja, joista osa on maailmanlaajuisia. Opinnäytetyön laatija halusi valottaa varhaiskasvatuksen historiaa sekä perehtyä varhaiskasvatusta määrittäviin asiakirjoihin. Opinnäytetyöhön on myös koottu tietoa siitä, minkälaisien muutosten edessä varhaiskasvatus on.

2 VARHAISKASVATUS

2.1 Varhaiskasvatuksen määrittelyä

Kansainvälisessä tiedekeskustelussa on vakiintunut käytäntö, jonka mukaan varhaiskasvatuksen katsotaan kattavan ikävuodet syntymästä kahdeksan vuoden ikään. Tämän pohjalta kodin ulkopuolista varhaiskasvatusta voidaan tarkastella ennen oppivelvollisuuden alkua ajoittuvaan esiopetukseen ja peruskoulun 1–2 luokilla toteutettavaan alkuopetukseen. Esiopetus-nimikettä on suomalaisessa hallinnollisessa terminologiassa perinteisesti käytetty koskemaan vain kuusivuotiaiden opetusta. Nyt keskusteluun on nostettu esiopetus-termi ulottaminen 3–6-vuotiaisiin. Lapsen kasvun ja oppimisen näkökulmasta katsottuna esiopetus nähdään vielä laajemmin: esiopetus kattaa koko alle kouluikäisten ikäluokan varhaiskasvatuksessa. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 10–11.)

Varhaiskasvatus määritellään valtakunnallisesti pienten lasten eri elämänpiireissä tapahtuvaksi kasvatukselliseksi vuorovaikutukseksi, jonka tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Yhteiskunnan järjestämä, valvoma ja tukema varhaiskasvatus koostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta. Se on suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa, jossa lapsen omaehtoisella leikillä on keskeinen merkitys. Jotta perheiden ja kasvattajien yhteinen kasvatustehtävä muodostaa lapsen kannalta mielekkään kokonaisuuden, tarvitaan vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten kiinteää yhteistyötä, kasvatuskumppanuutta. (STM 2002:9 ; Stakes 2003 / 2005.) Stakes on Sosiaali- ja terveysalan asiantuntijaorganisaatio.

Valtioneuvoston varhaiskasvatuksen valtakunnallista linjauksista antama periaatepäätös (STM 2002:9) määrittää varhaiskasvatuspalvelut seuraavasti:

"Varhaiskasvatuspalvelut ovat se keskeinen toimintakokonaisuus, joka muodostuu kunnan tai yksityisen järjestämästä päivähoidosta ja esiopetuksesta sekä muusta varhaiskasvatustoiminnasta. Muuta varhaiskasvatustoimintaa on esimerkiksi seurakuntien ja järjestöjen kerhotoiminta tai kuntien lapsille ja lapsiperheille järjestämä avoin

varhaiskasvatustoiminta eri muotoineen. Nämä varhaiskasvatuspalvelut ja muu lasten ja perheiden palvelujen tukijärjestelmä toimivat kokonaisuutena lasten varhaiskasvatuksen ja samalla myös vanhemmuuden tukena."

2.2 Maailmanlaajuinen lähtökohta varhaiskasvatukselle

Lapsen oikeuksien julistus hyväksyttiin 20.11.1959. Julistus on hyvin yleisluontoinen, eikä se sido valtioita oikeudellisesti. Vasta vuonna 1989 lapsen oikeudet kirjattiin valtioita sitovaksi YK:n lapsen oikeuksien sopimukseksi, jonka lähes kaikki maailman valtiot ovat ratifioineet. Julistuksen kymmenen periaatetta on sisällytetty sopimukseen. (Lapsen oikeuksien julistus.)

Lapsen oikeuksien sopimuksen 3 artiklan mukaan sopimusvaltiot takaavat, että lasten huolenpidosta ja suojelusta vastaavat laitokset ja palvelut noudattavat toimivaltaisten viranomaisten antamia määräyksiä, jotka koskevat erityisesti turvallisuutta, terveyttä, henkilökunnan määrää ja soveltuvuutta sekä henkilökunnan riittävää valvontaa. (Yleissopimus lapsen oikeuksista.)

2.3 Varhaiskasvatuksen historiaa Suomessa

Julkisen varhaiskasvatuksen vaiheet alkavat 1800-luvulla. Lasten opetukseen ja kasvatukseen liittyvät vaatimukset olivat uskonpuhdistuksen jälkeen sidoksissa kirkon asettamiin vaatimuksiin. Lasten kasvatustehtävä liittyi kristilliseen elämään, jota säätelivät kirkkolaki. Ensisijainen vastuu tässä tehtävässä oli vanhemmilta. Orpojen ja muiden vähäosaisten kohdalla tehtävä jäi kirkon vastuulle. (Helenius & Korhonen 2008, 203–204.)

1860-luvulla aikaansaatiin kansanopetusuudistus. Lastenseimi ja lastentarha kuuluivat tuolloin kiinteänä osana kansakoulusuunnitelmaan. Organisoidun päivähoiton juuret ulottuvat vuoteen 1888, jolloin Hanna Rothman perusti ensimmäisen kansanlastentarhan. Vuotta 1888 pidetäänkin usein Suomen lastentarhatoiminnan alkuna, vaikka Uno Cygnaeuksen toiminnan tuloksena jo 1860-luvulla oli muutamia lastentarhoja. Koulujen yhteydessä olleet lastenseimet ja -tarhat lakkautettiin 1900-luvun alussa liittämällä ne kansakoulun alimmaksi asteeksi. Varsinaisten

lastentarhojen perustamisen katsotaankin tapahtuneen 1900-luvun alussa järjestöjen, yhteisöjen tai yksityishenkilöiden aloitteesta. (Helenius & Korhonen 2008, 205–206; Niiranen & Kinos 2001, 62). Julkisen varhaiskasvatuksen valtakunnallinen ohjaus ja hallinto siirrettiin 1920-luvulla kouluhallituksesta sosiaaliministeriön alaisuuteen. (Helenius & Korhonen 2008, 208.)

Rothmanin ja hänen työtoverinsa Elisabeth Alanderin toimesta Suomessa alkoi vuonna 1892 ensimmäinen lastentarhanopettajien koulutuskurssi, joka neljän vuoden kuluttua oli laajentunut kaksivuotiseksi. Vuodesta 1905 alkaen koulutusta oli mahdollista saada myös suomenkielisenä vuorovuosin ruotsinkielin kanssa. Ebeneserkodissa vuonna 1947 perustettu ensimmäinen Lastentarhaseminaarin Osasto oli lastentarhapedagogiikan keskeinen määrittäjä aina 1950-luvun loppupuolelle saakka. (Helenius & Korhonen 2008, 207.)

Päivähoitolaki (L 36/1973) tuli voimaan tammikuussa 1973. Sen myötä käsite "lastentarha" jäi historiaan, kun lastenseimet ja -tarhat yhdistettiin päiväkodeiksi. Laki loi puitteet päivähoidon, perhepäivähoidon ja leikkitoiminnan kehittämiseksi (Niiranen & Kinos 2001, 67). Päivähoitolain yksi keskeisistä uudistuksista oli se, että kaikki yksityisten henkilöiden, järjestöjen, yhdistysten ja julkisen tahon ylläpitäjien tarjoama säännöllinen päivähoito tuli valvonta- ja tarkastusvelvollisuuden piiriin kuuluvaksi (Helenius & Korhonen 2008, 212).

Päivähoitolain säätäminen merkitsi sosiaalihuollossa pitkää harppausta kohti universaalia palvelujärjestelmää. Hyvin merkittävää oli myös asteittain 1980-luvun lopulla ja 1990-luvun alussa toteutettu pienten lasten hoitojärjestelyä koskeva uudistus, joka takaa alle 3-vuotiaiden lasten vanhemmille subjektiivisen oikeuden saada lapselleen päivähoitopaikka. (Sosiaalityön käsikirja 2007, 48.)

Varhaiskasvatuksen sektorilla on lähihistorian aikana tapahtunut voimakasta sekä organisatorista että sisällöllistä muutosta. Tieteellisen varhaiskasvatuksen kehittymisen kannalta yksi merkittävimpiä muutoksia on 1995 tapahtunut varhaiskasvatuksen koulutuksen siirtyminen yliopistoon ja vakinaistuminen akateemiseksi tutkimus- ja opetusalueeksi. Toisena muutoksena voidaan pitää varhaiskasvatuksen ja lapsuuden alueen tutkimustoiminnan voimakasta lisääntymistä. Kolmantena

merkittävänä muutoksena on varhaiskasvatuksen käytännössä tapahtunut muutos sekä pedagogiikan että hallinnon tasolla. Pedagogiikan tasolla kehitys on siirtynyt aikuisjohtoisuudesta lapsilähtöisyyteen. (Hujala ym.2007, 13.)

2.4 Varhaiskasvatusta ohjaavat asiakirjat

Varhaiskasvatusta ohjataan valtakunnallisilla asiakirjoilla, joita ovat lait, asetukset, linjaavat asiakirjat sekä suunnitelmat. Seuraavassa on lueteltu varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen keskeisintä lainsäädäntöä: Laki lasten päivähoidosta (L 36/1973), Perusopetuslaki (L 628/1998), Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (L 272/2005), Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (L 504/2002), Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (L 812/2000) sekä Sosiaalihuoltolaki (L 710/1982). Päivähoidon maksuja ja tukea määrittävät seuraavat lait: Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (L 1128/1996), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (L 734/1992) sekä Laki toimeentulotuesta (L 1412/1997). Näiden lisäksi päivähoitolle on paljon muuta tärkeää lainsäädäntöä, kuten Lastensuojelulaki (L 417/2007), Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta (L 361/1983), Hallintolaki (L 434/2003) ja Kuntalaki (L 365/1995). (THL Kasvun kumppanit 2013). THL on Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Lainsäädännön lisäksi varhaiskasvatusta linjataan erilaisilla asiakirjoilla ja suunnitelmilla, joita ovat muun muassa Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet, Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2010, Valtioneuvoston periaatepäätös Varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista sekä Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. (THL Kasvun kumppanit 2013).

2.5 Päivähoidon perustehtävät

Sosiaalihuoltolaissa (L 710/1982) säädetään kunnan velvollisuudesta huolehtia yleisten sosiaalipalvelujen järjestämisestä sen sisältöisinä, siinä laajuudessa ja niinä vuorokaudenaikoina, kun niitä tarvitaan. Sosiaalihuoltolakia täydentävät tiettyjä asiakas- tai kohderyhmiä koskevat erityislait kuten Laki lasten päivähoidosta (L 36/1973). Tämä erityislaki määrittää sosiaalihuollon sisältöä päivähoi-

don osalta huomattavasti sosiaalihuoltolakia laajemmin ja yksityiskohtaisemmin. (Sosiaalityön käsikirja 2007, 45–47).

Päivähoitolain (L 36/1973) mukaan päivähoiton tulee omalta osaltaan tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa sekä lapsen lähtökohdat huomioon ottaen suotuisa kasvuympäristö.

Lapselle tulee turvata hyvä hoito ja kasvatustas sekä lapsen ikään ja kehitystasoon nähden tarpeellinen valvonta ja huolenpito. Lapselle on pyrittävä antamaan turvallinen ja virikkeitä antava kasvuympäristö sekä lapsen taipumuksia ja toivomuksia vastaava koulutus (Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 361/1983).

Päivähoito on lapsuudessa tapahtuvaa, yhteiskunnallista toimintaa, jota ohjataan poliittisella päätöksenteolla luomalla samalla päivähoitolaisten lapsuutta (Viittala 2006, 189). Päivähoitopaikka on merkittävä tekijä lapselle, koska ajallisesti lapsi voi viettää valveaoloajastaan arkisin enemmän päivähoitossa kuin kotona. Tutkimusten mukaan lapsi viettää päivähoitossa noin kahdeksan tuntia päivässä, joten päivähoito on yksi lapsen arjen keskeisimmistä määrittäjistä. (Kyrönlampi-Kylmänen 2010, 26, 36).

Päivähoidon perustehtävän määrittelyssä voidaan käyttää suppeaa tai laajaa tulkintaa. Suppeammassa tulkinnassa perustehtävä sisältää hoidon, kasvatuksen ja opetuksen. Päivähoidon toiminnassa kaikki nämä osa-alueet voivat olla läsnä samaan aikaan. Hoito sisältää sekä perushoidon että hoivan. Hoitoon kuuluu lapsen perustarpeista, kuten ravinnon saannista, vaatetuksesta, turvallisuudesta sekä unesta huolehtiminen. Hoivassa painottuu tapa, miten lasta hoidetaan, hoitoa hoivaten. Päivähoitossa tehdään yhteistyötä vanhempien kanssa sekä laajaa verkostoyhteistyötä erilaisten ammatillisten tahojen kuten neuvolan, terapiapalveluiden, lastensuojelun ja koulun kanssa. Perustehtäviin voidaankin laajan tulkinnan mukaan lisätä vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö, verkostotyö ja lastensuojelun tukitoimi. (Koivunen 2009, 11–12.)

Kunta- ja palvelurakennemuutos ns. Paras-hanke ja sitä seuranneet eri vaiheiset sote-selvityshankkeet ovat vauhdittaneet palvelujen uudelleenorganisointeja kunnissa. Perinteisesti sektorikohtaisesti organisoituja palveluja uudistetaan elinkaarimallin pohjalta tai luodaan tilaaja-tuottajamalleja. Päivähoito on monessa kunnassa siirretty sosiaalilautakunnan alaisuudesta sivistyslautakunnan alaisuuteen. Uudistuvassa kunta- ja palvelurakenteessa päivähoito kuuluu jatkossakin niihin lähitason tärkeisiin palveluihin, joiden saatavuutta uudistuksella ei ole tarkoitus heikentää (Sosiaalityön käsikirja 2007, 92, 274–275). Parkanossa päivähoito on siirrettiin perusturvalautakunnan alaisuudesta sivistyslautakunnan alaisuuteen 1.8.2009 (Varhaiskasvatuspäällikkö Alppi 11.10.2012).

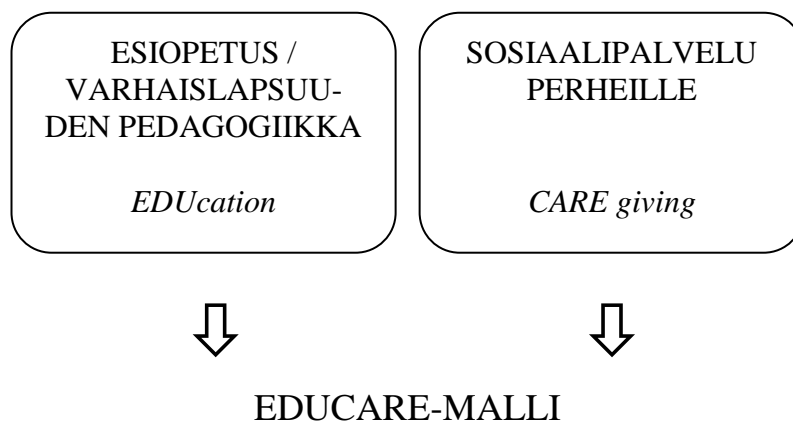
Pohjoismaisissa hyvinvointivaltioissa, kuten Suomessa, on pitkälle kehittynyt palvelujärjestelmä lapsille, nuorille ja perheille. Suomessa resursseja on sijoitettu sosiaalipolitiikkaan, jonka tehtävä on ollut lieventää yhteiskunnallista eriarvoisuutta ja suojella kansalaisia erilaisilta riskeiltä (Kyrönlampi-Kylmänen 2010, 26). Varhaiskasvatuspalvelut ovat keskeinen toimintakokonaisuus tässä lapsiperheiden palvelu- ja tukijärjestelmässä. Varhaiskasvatuspalvelut muodostuvat kunnan tai yksityisen järjestämästä päivähoitosta ja esiopetuksesta sekä muusta toiminnasta kuten avoimesta varhaiskasvatustoiminnasta (Kasvun kumppanit 2013).

2.6 Päivähoidon muodot

Kansainvälisesti arvioiden suomalainen päivähoito osana perhe-, sosiaali-, koulutus- ja työvoimapolitiikkaa on maailman huippuluokkaa. Subjektiviisen päivähoito-oikeuden takaava päivähoitolakimme on maailmanlaajuisesti tarkastellen ainutlaatuinen. (Hujala ym.2007, 12). Päivähoitolain (L 36/1973) 11 a §:n mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että lapsen vanhemmat tai muut huoltajat voivat saada lapselle kunnan järjestämän päivähoitopaikan äitiys- ja vanhempainraha-kauden päätyttyä ja että lapsi voi olla päivähoitossa siihen saakka, kunnes hän siirtyy perusopetuslaissa tarkoitettuna oppivelvollisena perusopetukseen. Edellä tiivistetty 11 a § sisältää niin kutsutun subjektiviisen päivähoito-oikeuden, joka Hallituksen esityksessä (HE 322/2010) on määritelty seuraavasti:

"Subjekttiivisen oikeuden yleisenä luonnehdintana voidaan pitää sitä, että henkilöllä on oikeus vaatia jotain toimenpidettä tai rahamäärää, eikä muilla ole oikeutta estää häntä saamasta sitä. Julkiselle vallalle subjektiivinen oikeus merkitsee lainsäädännöllä säädettyä velvollisuutta toteuttaa oikeus määrärahoista riippumatta."

Suomalainen päivähoito ja julkinen varhaiskasvatus tuli 1990-luvulla kansainvälistikin tunnetuksi laaja-alaisesta educare-ajatuksesta eli hoidon, kasvatuksen ja opetuksen yhdistämisestä ja eri sosiaaliryhmien lapsille tasavertaisesti tarjolla olevista varhaiskasvatumahdollisuuksista.

Kuvio 1. Educare-malli

(Hujala ym.2007, 12)

Tälle integroidulle educare-mallille ei löydy selviä esikuvaksi käyviä teoriarakenteita muualta, joten meidän on pitänyt itse luoda päivähoitokasvatustamme jäsentävä ja ohjaava varhaiskasvatuksen teoriapohja. Suomalaisen päivähoidon vahvuusalueena on sen kasvatuksellisen tehtävän ja sosiaalipalvelullisen tehtävän yhteenliittyminen. Muualla taas esiopetusta ja päivähoitoa toteuttavat järjestelmät kulkevat paljolti omia ratojaan. (Helenius & Korhonen 2008, 213; Hujala ym.2007, 12).

Lasten päivähoidosta annetun lain (L 36/1973) mukaan lasten päivähoidolla tarkoitetaan lapsen hoidon järjestämistä päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikki-toimintana tai muuna päivähoitotoimintana. Päiväkotihoidoa voidaan järjestää tätä tarkoitus varten varatussa tilassa, jota kutsutaan päiväkodiksi.

Päivähoitosta annetun asetuksen (A 239/1973) mukaan päivähoito järjestetään osapäivä- ja kokopäivähoitona. Kokopäivähoitossa lapsen hoitoaika saa yleensä jatkua yhtäjaksoisesti enintään kymmenen tuntia vuorokaudessa ja osapäivähoidossa viisi tuntia.

Lasten päivähoitosta annetun lain (L 36/1973) mukaan päivähoitoa on mahdollisuus mukaan järjestettävä lapsen vanhempien tai muiden huoltajien toivomassa muodossa. Vanhemmilla tai muilla huoltajilla, jotka eivät lapsen hoidon järjestämiseksi valitse kunnan järjestämää päivähoitopaikkaa, on lapsen muulla tavalla tapahtuvan hoidon järjestämiseksi oikeus taloudelliseen tukeen. Tästä tuesta ja sen saamisen edellytyksistä säädetään lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa (L 1128/1996). Taloudellisen tuen kustannuksista vastaa kunta, mutta tukien järjestämisestä ja maksamisesta huolehtii Kansaneläkelaitos (Kela). Kotihoidontukea voidaan maksaa perheelle, jonka alle 3-vuotias lapsi ei ole kunnallisessa päivähoitossa. Yksityisen hoidon tukea voidaan maksaa perheelle, jonka alle kouluikäistä lasta hoitaa perheen palkkaama hoitaja tai yksityinen päivähoiton tuottaja. (Lapsiperheen tuet 2012).

Vuonna 2010 kotihoidon tukea sai 97 605 lasta. Tukea saaneiden lasten osuus 9 kk–2 -vuotiaista oli 51 prosenttia. Vuodesta 1998 on lasten kotihoidon tuen saajien määrä vähentynyt 18 000:lla ja tuen saajien osuus 9 kk–2 -vuotiaista on tippunut viidellä prosentilla. Valtaosassa, eli 97 prosentissa, kotihoidon tuen saajista tukea maksettiin perheelle, jossa lasta hoiti lapsen vanhempi. (THL Lasten päivähoito 2010)

2.6.1 Päivähoito lastensuojelun avohuollon tukitoimena

Lastensuojelulain (L 417/2007) mukaan kunnan on sosiaali- ja terveydenhuoltoa, opetustointia sekä muita lapsille, nuorille ja lapsiperheille tarkoitettuja palveluja

järjestäessään ja niitä kehittäessään huolehdittava siitä, että näiden palvelujen avulla tuetaan vanhempia, huoltajia ja muita lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavia henkilöitä lasten kasvatuksessa ja saadaan selville lasten, nuorten ja lapsiperheiden erityisen tuen tarve. Kunnan on järjestettävä tarvittaessa erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa. Palveluja järjestettäessä ja niitä kehitettäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota lasten ja nuorten tarpeisiin ja toivomuksiin. (8§)

Merkittävä osa lapsista voi hyvin ja heidän vanhemmillaan on riittävästi voimavaroja hoitaa kasvatustehtävänsä. Samaan aikaan kuitenkin osa lapsista kasvaa perheissä, joiden elämää ja sitä kautta vanhempien kasvatustehtävää rasittavat taloudelliset, psyykkiset ja elämänhallintaan liittyvät vaikeudet. (Mikkola ja Nivalainen 2009, 9.)

Kun päivähoitoa järjestetään lastensuojelun avohuollon tukitoimena, voidaan päivähoitossa huomioida ne erityiset tarpeet, jotka on kirjattu lastensuojelun asiakassuunnitelmaan. Päivähoitoa voidaan käyttää avohuollon tukitoimena monella tavalla. Lapsen ja perheen erityistarpeiden huomioiminen päivähoitoa järjestettäessä on osa varhaista tukea lapselle. Erityispäivähoito, erityislastentarhanopettajan tuki ja konsultaatio ja varhaiskasvatuksen perhetyö ovat esimerkkejä siitä, miten monimuotoisesti päivähoito voi lasta ja hänen perhettään tukea. (Varhaiskasvatus ja päivähoito. Lastensuojelun käsikirja 2012.)

Päivähoito toimii lähtökohtaisesti ehkäisevänä lastensuojeluna tarjotessaan perheille tukea heidän kasvatustehtävässään sekä tukiessaan lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatuspalvelut voivat myös toimia lasta kuntouttavana tahona. Päivähoitossa käytetään melko yleisesti lapsikohtaisia varhaiskasvatussuunnitelmia, joihin kirjataan myös lapsen mahdolliset erityisen tuen tarpeet. (Varhaiskasvatus ja päivähoito. Lastensuojelun käsikirja 2012.)

Ehkäisevää lastensuojelua toteutetaan varhaiskasvatuksen arjessa tuen tarpeen eri vaiheissa. Kasvatuskumppanuus päivähoiton ja vanhempien välillä linkittyy kaikkiin näihin vaiheisiin. (Varhaiskasvatus ja päivähoito. Lastensuojelun käsikirja 2012.)

2.6.2 Kuntouttava päivähoito

Erityinen tuki varhaiskasvatuksessa vastaa tukea tarvitsevien lasten kasvatuksellisiin ja kuntoutuksellisiin tarpeisiin päivähoidossa. Järjestettäessä lapselle erityistä tukea, ei välttämättä tarkoiteta erillisiä toimenpiteitä, vaan usein on kyse yksilöllisistä tavoitteista osana varhaiskasvatusta. Tukitoimina lapsen kasvatusympäristöä ja toimintaa mukautetaan lapsen tarpeisiin. Varhaiskasvatuksen kuntouttavia elementtejä käytetään suunnitelmallisesti lapsen hyväksi päivähoidon arjessa. Tällaisia kuntouttavia elementtejä ovat esimerkiksi päivähoitoympäristön struktuuri, hyvä vuorovaikutus ja lapsen oman toiminnan ohjaus. Monet päivähoiton kuntouttavista elementeistä ovat lapsen kehitystä yleisesti tukevia ja siten kaikille lapsille hyödyllisiä. (Heinämäki 2005; Stakes 2003 / 2005.)

Varhaiserityisopetus on osa varhaiskasvatusta. Varhaiserityisopetuksella tarkoitetaan erityispäivähoidon toimintamuotoja ja -tapoja – varsinkin erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevien lasten päivähoiton kasvatuksellista osuutta. Olennaista on, että lapsi oppii taitoja, joiden avulla hän voi itsenäisemmin ja positiivisemmin olla vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Sosiaaliset suhteet ovatkin merkityksellisiä lapsen koko kehityksen kannalta. Erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevat lapset ovat usein riskilapsia sosiaalisen kehityksen suhteen. Lasten vanhemmat sekä hoitohenkilökunta pitävätkin lapsen sosiaalisia suhteita tärkeimpänä asiana, mitä päivähoito voi lapselle tarjota. (Viitala 2003, 291–292, 297–298.)

Lasten päivähoidosta annettu laki (L 36/1973) velvoittaa laatimaan erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevalle lapselle kuntoutussuunnitelman yhteistyössä lapsen vanhempien ja tarpeen mukaan kunnan muun sosiaalihuollon, terveydenhuollon sekä koulutoimen kanssa. Kuntoutussuunnitelman laadinnasta vastaa lastentarhanopettaja ja joillakin paikkakunnilla hänellä on tukenaan kiertävä lastentarhanopettaja (Viitala 2003, 299).

3 KOTI JA PERHE

Koti on lapselle paikka, jossa ovat hänen läheisimmät ihmisensä. Valtaosa lapsista kasvaa turvallisessa kodissa. Väkivaltainen ja turvaton koti voi olla lapselle riskitekijä: lapsesta huolehtiminen voi jäädä sivuseikaksi. Perhe on lapselle lähin kasvuympäristö, jossa huolehditaan hänen psyykkisistä, fyysisistä ja sosiaalisista tarpeistaan. Lapsella on perheeseensä pysyvimmät, syvimmat ja jatkuvimmat suhteet. (Kyrönlampi-Kylmänen 2010, 35.)

Perhe on perinteisesti nähty ryhmänä, ydinperheenä, joka muodostuu biologisista vanhemmista ja näiden lapsista. Yhteiskunnan yleisen modernisoitumisen myötä perheet ovat monimuotoistuneet ja nykyään ydinperheen rinnalle hyväksytäänkin monenlaisia perheitä. Perhe on kuitenkin yhä edelleen yhteiskunnan tärkein ja keskeisin instituutio, vaikka se on muuttuva yksikkö. Ydinperheen rinnalla on nykyään mm. yksinhuoltajaperheitä, monikkoperheitä, etävanhemman perheitä, uusperheitä, adoptioperheitä, sijaisperheitä ja kaksikulttuurisia perheitä. Sateenkaariperheet ovat ehkä uusin perhemuoto. Suomen kielessä sana vakiintui vuonna 1996, kun perustettiin Sateenkaariperheet ry. Nämä perheet muodostuvat kaikkien seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien ihmisten perheistä. Sateenkaariperheitä, joissa vanhempia on enemmänkin kuin kaksi kutsutaan apilaperheiksi. (Jämsä 2008, 26–27, 40; Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 12–13.)

3.1 Lapsuus

Lapsi elää lapsuutta, joka alkaa syntymästä ja päättyy puberteettiin. Lapsuus on elämänsä tärkein vaihe, jolloin ihmisen persoonallisuus muodostuu. Lapsuus on yksilön kasvun, kehityksen ja oppimisen ajaksi. Lapsi kasvaa fyysisesti, sosiaalisesti, kielellisesti ja kognitionaalisesti. Lapsuudessa kehittyvät myös tunne-elämä ja moraalit. Aikuisiän hyvinvointi riippuu suurelta osin lapsuusvuosien kasvuolosuhteista. Lapsi on tuona aikana alttiina vanhempien, kasvattajien ja muiden aikuisten kasvatukselle, kontrollille ja suojelemiselle. (Kyrönlampi-Kylmänen 2010, 23; Hellström 2010, 180.)

Lapsuus on ainutkertainen ja toistumaton osa ihmisen elämänkaarta. Elämä, maailma ja aikuisuus ovat lapselle suuria salaisuuksia. Hyvään lapsuuteen kuuluu, että lapsi saa omassa tahdissaan paljastaa itselleen näitä salaisuuksia. Hyvään lapsuuteen kuuluu oikeus olla pieni ja tietämätön. Lapsi tarvitsee aikaa eikä lapsuuden aikaa pidä lyhentää. Lapsi tarvitsee kasvurauhaa ja lapsuus on kasvurauhan aikaa. (Luumi 2003, 11–13.)

Lapsuus ei ole vain biologisesti määräytyvä, vaan se on myös kulttuurisesti rakentunut ja sosiaalisesti luotu. Ajanmukaiset ja ajankohtaiset yhteiskunnalliset tapahtumat ovat vaikuttamassa ja muokkaamassa lapsuutta. Lapsuus kiinnostaa ja lapsissa on tulevaisuus. Yhteiskunnassa lapsuuteen investoidaan tulevaisuuden työvoimana ja aikuisten tuottavuutena. Lapsuus on myös haluttu valjastaa erityisesti kansainvälisen kilpailukyvyyn pelastajaksi. Lapsuutta luonnehditaan lasten oikeuksia painottaen. Lapsikäsitelyssä korostetaan lapsen oman äänen kuulemisen merkitystä ja lasten omien kokemusten arvostamista. (Viittala 2006, 29, 31–33; Mikkola & Nivalainen 2009, 9–10.)

3.2 Vanhemmuus ja huoltajuus

Lastensuojelulain (L 417/2007) mukaan lapsen vanhemmilla ja muilla huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista. Lapsen vanhemman ja muun huoltajan tulee turvata lapselle tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi siten kuin lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetussa laissa säädetään.

Vanhemmuuden roolikartassa vanhemmuus on jaettu vanhemmuuden keskeisten osa-alueiden mukaan viiteen päärooliin, joita ovat huoltaja, rakkauden antaja, elämän opettaja, ihmissuhdeosaaja ja rajojen asettaja. Kukin päärooli jakautuu vielä 6–9 alarooliin kattaen vanhemmuuden keskeisten osa-alueiden erilaiset tehtävät. *Huoltajuus* on kaiken perusta. Lapsi tarvitsee ruoan antajan, puhtaudesta huolehtijan, levon turvaajan, vaatettajan ja sairaudenhoitajan. *Rakkauden antaminen* on yhtä tärkeää kuin huoltaminen. Kiintymyssuhde kasvaa konkreettisesti hoitamalla, koskettelemalla, kantamalla lasta. *Elämän opettaminen* on arvojen ja taitojen siirtämistä lapselle. On tärkeää osoittaa lapselle arvostusta eikä nolata tai sivuuttaa häntä. Lapsen kyvyt tulee nähdä realistisesti: ei ali- eikä yliarvioiden.

Lapsi on mallioppija, joka vähitellen alkaa ymmärtämään yhä enemmän maailmasta ympärillään. Vanhemmaltaan hän oppii esimerkiksi toisten kunnioittamisen, käytöstavat ja omista tavaroitaan huolehtimisen. *Ihmissuhdeosaajana* vanhempi näyttää, kuinka toisten ihmisten kanssa toimitaan. Miten viestitään toiselle välittämistä ja rakkautta? Miten käsitellään negatiivisia tunteita? Miten riidellään? *Rajojen asettajana* vanhempi huolehtii lapsen turvallisuudesta. Selkeät säännöt ja rutiinit sekä toisto tuovat turvaa. Rajat estävät pahojen asioiden kuten kivun tulemistä lapsen elämään. (Lastensuojelun käsikirja; Terveyskirjasto 2012.)

Vanhemmuuden roolikartta jäsentää vanhemmuutta. Roolikartan internetversion (<http://www.vslk.fi/index.php?id=19>) avulla vanhempi voi itse tarkastella omaa vanhemmuuttaan ja saada osviittaa siitä, miten hän eri rooleissa toimii ja vastaako toiminta lapsen tarvetta.

Vanhemmuus syntyy oman lapsen kautta ja vuorovaikutuksessa lapsen kanssa. Vanhemmuus on elinikäinen suhde, josta ei voi sanoutua irti missään elämäntilanteessa. Vanhempana oleminen ei aina ole helppoa, koska kasvattaminen on vaativaa puuhaa eikä se aina ole mukavaa. Jokainen lapsi ja hänen eri ikä- ja elämänvaiheet kasvattavat vanhemmuutta ja koko perhettä. Hyvä vanhemmuus edellyttää kykyä asettua lapsen asemaan ja kykyä kuunnella lapsen tarpeita. Lasten hyvinvointi menee aikuisten tarpeiden edelle. Mikäli vanhemman omat tarpeet kuten mielihyvän tavoittelu, aikaa vievät harrastukset, menestyminen ja raha ovat vanhemmalle kovin tärkeitä, on vaarana, että ne ovat ristiriidassa vanhemmuuden kanssa. Lapsi tarvitsee hellän ja rakastavan vanhemman läsnäoloa. (Järvinen ym.2009, 15; Kyrönlampi-Kylmänen 2010, 21, 36.)

Lasten päivähoidosta annetun lain (L 36/1973) mukaan päivähoidon tavoitteena on tukea päivähoidossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä. Lastensuojelulain (L 417/2007) mukaan lasten ja perheiden kanssa toimivien viranomaisten on tuettava vanhempia ja huoltajia heidän kasvatustehtävässään ja pyrittävä tarjoamaan perheelle tarpeellista apua riittävän varhain sekä ohjattava lapsi ja perhe tarvittaessa lastensuojelun piiriin.

Vanhemmuuden tukeminen on yhteiskunnassamme erityisen huomion kohteena. Mitä varhaisemmassa vaiheessa perheitä tuetaan, sitä paremmin ongelmien kasautuminen ja lapsen hyvinvoinnin vaarantuminen ovat ehkäistävissä. (Jämsä 2008, 89.)

Vanhemmuus ja huoltajuus ovat juridisesti erilliset ja toisistaan riippumattomat asiat. Arkipuheessa käsitteet kuitenkin usein sekoitetaan, koska useissa perheissä juridiset vanhemmat ovat myös juridisia huoltajia. Sateenkaariperheiden juridisen tilanteen ymmärtämiseksi on tehtävä selvä ero näiden juridisten käsitteiden välille. (Jämsä 2008, 62.)

3.2.1 Juridinen vanhemmuus

Lapsen juridisia vanhempia ovat Suomen lain mukaan hänet synnyttänyt nainen ja hänen kanssaan avioliitossa oleva mies (riippumatta biologisesta vanhemmuudesta), lapsen isyyden tunnustanut mies, lapsen yksi adoptoinut nainen tai mies sekä lapsen adoptoinut heteroaviopari. Juridisesta vanhemmuudesta seuraa vanhemmalle elatusvelvollisuus ja lapselle oikeus vanhemman perintöön ja tapaamiseen. (Jämsä 2008, 62.)

3.2.2 Juridinen huoltajuus

Juridinen huoltajuus määräytyy kahdella tavalla. Juridiset vanhemmat voivat keskenään sopia, kumpi vanhemmista toimii lapsen juridisena huoltajana vai onko heillä yhteishuoltajuus. Tuomioistuin päättää juridisesta huoltajuudesta siinä tapauksessa, etteivät vanhemmat pääse asiasta sopimukseen tai juridista huoltajuutta haetaan jollekin muulle henkilölle. Lapsella voi olla myös useampia huoltajia kuin kaksi ja heillä kaikilla on yhteneväiset huoltajan oikeudet ja velvollisuudet. Lapsen juridisella huoltajalla on oikeus olla päättämässä lapseen liittyvistä asioista ja tulla kuulluksi lapseen liittyvissä asioissa. Huoltajalla ei ole elatusvelvollisuutta eikä lapsella ole oikeutta saada huoltajalta perintöä tai oikeutta tavata häntä – ellei huoltaja lisäksi ole hänen juridinen vanhempansa. (Jämsä 2008, 63.)

3.2.3 Vanhemmuus ja huoltajuus sateenkaariperheissä

Sateenkaariperheiden moninaisuuden vuoksi huoltajuus- ja vanhemmuusjärjestelyt on useimmiten juridisesti huomioitu puutteellisesti. Kriittisin ongelma on usein se, että yhden tai useamman vanhemman tosiasiallista vanhemmuutta ei ole vahvistettu juridisella vanhemmuudella. Joissakin harvoissa sateenkaariperheissä molemmilla juridisilla vanhemmilla on juridinen huoltajuus. Sen sijaan apilaperheissä huoltajuutta ei toiveista huolimatta aina ole saatu kaikille vanhemmille. Juridisten rakenteiden puute asettaa sateenkaariperheiden vanhemmat keskenään erilaisiin asemiin. (Jämsä 2008, 63–65.) Juridisen vanhemman ja huoltajan oikeudet sekä velvollisuudet on lueteltu kappaleissa 3.2.1 ja 3.2.2.

4 KASVATUS JA VASTUU

Kasvatus on kasvatusopin ja kasvatustieteen keskeinen käsite, jolle on monia määritelmiä. Yhteistä useille kasvatuksen määritelmille ovat kasvun ilmiö, kasva-va ihminen, jokin, joka saa hänet kasvamaan ja kasvatuksellisen vaikuttamisen eettisyys. Kasvatuksella on yhteiskunnallisesti kaksi tärkeää tehtävää. Yhtäältä sen avulla kulttuuriperintö ja arvokkaaksi koetut asiat siirretään uudelle sukupol-velle. Toisaalta kasvatuksen avulla halutaan uudistaa yhteiskuntaa. (Hellström 2010, 77–78.)

Ensisijainen kasvatusvastuu on lapsen vanhemmilla ja tätä kasvatustyötä tuetaan yhteiskunnan tarjoamilla varhaiskasvatuspalveluilla. 2000-luvun Suomessa koti ja yhteiskunta jakavat kasvatusvastuuta niin, että ammattikasvattajien tehtävänä on tukea vanhempia heidän kasvatustyössään. (Hellström 2010, 134; Jämsä 2008, 208.)

Kasvatusalalla, kuten päivähoitossa puhutaan kasvatusvastuun jakamisesta. Sosi-aali- ja terveystalvissa vastaavasti korostetaan hoitovastuun jakamista. Nyky-päivän palveluissa kiinnitetään yhä enemmän huomiota lapsen koko elämänpii-riin, sekä lapsiin että vanhempiin. Varhaiskasvatuksen painopistealueiksi onkin 2000-luvulla nostettu mm.vanhempien osallisuus ja varhaiskasvatuksen rooli per-heiden tukemisessa. (Jämsä 2008, 182, 208.)

Ajatus vanhempien roolista lastensa parhaina asiantuntijoina on vahvistunut ja tätä asiantuntijuutta ammatilaiset tarvitsevat työnsä tueksi. Ammatti-ihmisissä herää helposti perusepäluluo vanhempien kyvyistä ja mahdollisuuksista tasaver-taiseen yhteistyötön. Työntekijä ei ole enää professionalistisen tradition mukaises-ti ainoa tiedon hallitsija vaan myös vanhemmista tulee tiedon tuottajia. (Mikkola & Nivalainen 2009, 11–12; Määttä 2001, 94, 103.)

4.1 Perhekeskeinen työ

Perhekeskeisen työn perusyksikkö on perhe. Perhekeskeisen työn toteuttaminen on vaikeaa, jollei työn toteuttamiseen määritellä yhteisiä lähtökohtia ja tavoitteita. Työskentelyn lähtökohtana tulisi olla kunkin työntekijän perhekäsityksen ja omien

työskentelytapojen pohdiskelu: mitä kukin tarkoittaa perhekeskeisellä toimintamallilla, ketkä työntekijöistä sitä toteuttavat, ketkä perheestä ovat mukana ja miten perhe rajataan? Kunkin työntekijän työtä ohjaa osin tiedostettu ja osin tiedostamaton työskentelyparadigma, jossa käsitteellinen, teoreettinen ja metodologinen ulottuvuus yhdistyvät toisiinsa. Kasvattajaparadigma tarkoittaa kasvattajan ajatukSELLISTA ja toiminnallista viitekehystä, jossa uskomukset, tieto ja teot vaikuttavat siihen, millaisia perusoletuksia työntekijä tekee lapsesta, mitä käsitteitä hän käyttää ja soveltaa ja miten systeemi kokonaisuudessaan toimii. Työskentelytapa saattaa vaihdella paljonkin riippuen toimipaikan toimintatavoista sekä yksittäisen työntekijän koulutuksesta, työkokemuksesta ja elämäkokemuksesta. (Rantala 2003, 317, 321–323.)

Vanhempien asemaa perhelähtöisessä yhteistyössä voidaan luonnehtia käsitteillä kumppanuus (partnership) ja valtaistuminen (empowerment). Kumppanuus merkitsee ammatti-ihmisten vastuullisuutta vanhempien suuntaan sekä ammatti-ihmisten ja vanhempien tasavertaisuutta. Ammatti-ihmisten ajattelussa vanhemmat muuttuvat passiivisista tuettavista aktiivisiksi palvelujun käyttäjiksi. Valtaistuminen viittaa prosessiin, jossa yksilön tai ryhmän mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäntilanteeseensa vahvistuvat ja vallan puute sekä avuttomuus vähenevät. Valtaistuminen voi tarkoittaa myös aktiivista asiakkuutta. (Määttä 2001, 99, 101.)

4.2 Kasvatuskumppanuus

Kasvatuskumppanuus on merkittävä asia kaikilla kasvatustyön osa-alueilla. Vanhempien kanssa on aina tehty yhteistyötä, joka on enimmäkseen ollut erilaista tiedottamista ja yhteisistä pelisäännöistä sopimista. Nykyään varhaiskasvatuksessa on vaatimus ja velvoite kasvatuskumppanuuteen. Kasvatuskumppanuus tulee nähdä keinona tehdä laadukasta varhaiskasvatustyötä. Kasvatuskumppanuus on suhde, jossa varhaiskasvatuksen henkilöstä ja vanhemmat tietoisesti sitoutuvat lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Kasvatuskumppanuus vahvistaa vanhemmuutta edistäen lapsen ja perheen kaikinpuolista hyvinvointia. Ajatus koko perheen osallisuudesta ja tavoitteellisesta tukemisesta on herättänyt myös

hämmennystä siitä, onko työn kohteena lapsi, perhe vai molemmat? (Järvinen ym. 2009, 118; Mikkola ja Nivalainen 2009, 11–12.)

Lasten, vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön kasvatuksellinen kumppanuus, vuorovaikutus ja yhteistyö on hyvän varhaiskasvatuksen olennainen osa. Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön tasaverstaista vuorovaikutusta, jossa molempien erilainen asiantuntemus ja tietämys yhdistyvät. Kasvatuskumppanit yhdessä tukevat lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Päävastuu kasvatuskumppanuuden rakentamisesta ja ylläpitämisestä on varhaiskasvatuksen ammattilaisilla (Järvinen ym. 2009, 118).

Vanhemmille on tärkeää voida luottaa kasvatusalan henkilökuntaan. Kunnioittava ja luottamusta herättävä suhteutuminen vanhempiin on ensisijaista kasvatuskumppanuuden rakentamista. Tärkeää on, että kasvatuskumppanuus saadaan toimimaan. (Jämsä 2008, 183–184.)

Kasvatuskumppanuudessa on kyse pitkästä prosessista. Suhteen luominen alkaa lapsen tullessa päivähoitoon. Suhdetta rakennetaan ja kehitetään arjen käytänteiden kautta, joten on tärkeää käydä aitoa vuoropuhelua päivittäin. Kasvatuskumppanuuden kehittymisen haasteita ovat muutokset päivähoidon lapsiryhmissä, lyhytaikaiset kasvattajasuhteet ja uusien kasvatuskumppanuussuhteiden rakentaminen. (Järvinen ym. 2009, 118–119.)

4.3 Lapsilähtöisyys

Varhaiskasvatukseen on juurrutettu jo useiden vuosien ajan lapsilähtöistä työtappaa, jonka keskeisinä piirteinä ovat lapsen aktiivisuus ja oppiminen oman toiminnan kautta. Lapsilähtöisyys voi yksikertaisimmillaan olla sitä, että aikuinen tarjoaa lapselle valinnan mahdollisuuden ja ohjattujen tuokioiden aikana aikuinen tarttuu lapsen pienempäänkin vihjeeseen. Lapsia täytyy opettaa ilmaisemaan ajatuksia ja aikuisia kuuntelemaan niitä. Tämä tarkoittaa kasvattajan ohjausta lasten tarpeiden huomaamiseksi ja toimenpiteitä tarpeiden tyydyttämiseksi. (Viittala 2006, 107–109.)

Lapsilähtöisyydessä huolenpito ja välittäminen sisältävät emotionaalisen tuen antamisen, lasten toimintojen valvonnan sekä turvallisuutta luovien rajojen asettamisen. Lapsilähtöisyyttä painottava kasvattaja kunnioittaa lasta ainutlaatuisena yksilönä, jolla on omat ajatukset, tunteet, kiinnostuksen kohteet, mielipiteet, vahvuudet ja kehittymistarpeet. Jokainen lapsi tulisi kohdata yksilönä ja hyväksyä hänet sellaisena kuin hän on. Lapsilähtöisesti ajateltuna tämä tarkoittaa lapsen yksilöllistä hoitamista, oppimaan ohjaamista ja kasvamaan saattamista. Lapsilähtöinen toiminta edellyttää kasvattajalta herkkyyttä kohdata lapsi ja hänen yksilölliset tarpeensa. Tämä edellyttää kasvattajalta kykyä nähdä lapsen kasvun ja kehittymisen tarpeet sekä lapselle merkitykselliset kokemukset ja hyödyntää keräämiään tietoja kasvatuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Lapsilähtöisyys on eräänlainen asennoitumistapa lapseen ja hänen kanssaan arjessa eteen tuleviin tilanteisiin. Lapsilähtöisyyden merkitys selviää kasvattajalle teoreettisen tiedon ja sen soveltamisen myötä käytännön työelämässä sekä kasvamalla ja kehittymällä ammatillisesti ja ihmisenä. (Järvinen ym.2009, 34–36.)

Lapsilähtöisyys merkitsee lapselle mahdollisuutta kehittää toimintaansa, ajatteluaan ja tunteitaan. Lapsilähtöinen työskentelytapa varhaiskasvatuksessa painottuu lapsen omaan aktiiviseen toimintaan, josta leikillä on suurin merkitys. Lapsen maailma täyttyy leikistä ja mielikuvituksesta. Leikkiessään lapsi valloittaa maailmaa – kehittyä, seikkailee, tutkii ja oppii uusia asioita. Aikuisten tehtävänä on turvata lapsen mahdollisuus rauhalliseen ja kiireettömään leikkiin. Jos haluamme oppia lasten tapaa ajatella ja toimia, on osattava sukeltaa lasten leikin maailmaan. (Järvinen ym.2009, 35; Kyrönlampi-Kylmänen 2010, 25-26).

5 MUUTOKSEN AIKA VARHAISKASVATUKSEN KENTÄLÄ

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman 2011 – 2015 mukaisesti varhaiskasvatus siirtyi opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen 1.1.2013, jolloin päivähoito lakkasi olemasta sosiaalihuoltolain mukainen sosiaalipalvelu. Vuonna 1973 säädettyä päivähoitolakia ja asetusta tullaan uudistamaan. Opetusministeri Jukka Gustafsson on nimittänyt työryhmän valmistelemaan uutta varhaiskasvatuslakia. Työryhmän toimikausi on 7.12.2012 – 28.2.2014. Valtioneuvoston on määrä esittää uusi lakiehdotus eduskunnalle kevätistuntokaudella 2014. Tavoitteena on, että uusi laki tulisi voimaan 1.1.2015. (Superin selvityksiä 2013).

Elinkeinoelämän valtuuskunnan Evan johtaja Matti Apunen arvosteli 19.3.2013 Helsingin Sanomissa julkaistussa kolumnissaan subjektiivista päivähoito-oikeutta. Apunen toteaa suomalaisen lasten päivähoidon olevan aito kansainvälinen menestystarina, jota kuitenkin samalla käytetään tuhoisan itsekkäällä tavalla. Tällä Apunen viittaa siihen, että vanhemmat saattavat pitää lapsensa päivähoitossa, vaikka itse olisivat lomalla. Subjektiivinen päivähoito-oikeus tekee tämän mahdolliseksi. Apusen mukaan sillä on vaikutusta perhesuhteisiin:

"Jos lapsi on vuodet läpeensä päivähoidon rundissa, häneltä jää väistämättä puuttumaan niitä asioita, jotka hitsaavat perheestä perheen. Sisaruussuhteet kärsivät. Vanhemmuudesta tulee tekninen hoitosuhde ja perheestä huoltoyhtiö. Silti emme uskalla sanoa hemmotelluille vanhemmille vastaan." (Helsingin Sanomat 19.3.2013.)

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer julkisti 5.3.2013 laajan selvityksen päivähoitosta. Liitto oli huolissaan subjektiivisen päivähoito-oikeuden vaikutuksista lapsiin ja toivoi keskustelua asiasta.

Lapsiasiavaltuutettu Maria Kaisa Aula on esittänyt lapselle oikeutta vuosittaiseen loma-aikaa 20.2.2013 antamassa lausunnossaan varhaiskasvatuslakia uudistavalle työryhmälle. Aulan mukaan päivähoito-oikeutta tarvitaan, mutta se voitaisiin rajata osapäiväiseen varhaiskasvatukseen, jos vanhemmilla ei työn, opiskelun tai

muun erityisen syyn takia ole kokopäivähoidon tarvetta. (Helsingin Sanomat 22.3.2013.)

Elinkeinoelämän valtuuskunnan johtaja Matti Apusen kolumnin jälkeen Helsingin Sanomat kysyi 20 kunnan päivähoidosta vastaavilta johtajilta, pitäisikö päivähoito-oikeutta rajoittaa. Lähes joka toinen kuntien varhaiskasvatuksesta vastaava päällikkö oli sitä mieltä, että subjektiivista päivähoito-oikeutta voisi rajata. Vastaaajien mukaan osa vanhemmista valitsee kokopäivähoidon silloinkin, kun se ei ole lapsen etu. Osapäivähoitoa ei juurikaan käytetä, vaikka se olisi lapselle parempi vaihtoehto. Vastaaajien mielestä kenen tahansa ei siis välttämättä pitäisi saada viedä lapsiaan päivähoitoon koska tahansa. Yhdeksän vastaajaa toivoi subjektiiviseen päivähoito-oikeuteen muutosta. Heidän mielestään sen voisi rajata työsäkävien tai opiskelevien vanhempien lapsille tai osa-aikaiseksi perheille, joissa toinen vanhemmista on kotona. (Helsingin Sanomat 30.3.2013.)

6 VARHAISKASVATUKSEN VISIO VUODELLE 2020

Varhaiskasvatuksen neuvottelukunnan loppuraportti pitää sisällään varhaiskasvatuksen vision vuodelle 2020 ja toimenpide-esitykset vision toteuttamiseksi (STM 2007:72). Keskeisiä asioita ovat

Lainsäädännön uudistaminen. Päivähoitoa koskevan lainsäädännön uudistaminen on varhaiskasvatuspalvelujen tulevan kehittämisen ydinasia. Lainsäädännön kehittämisen ja uudistamisen tarpeet heijastavat yhteiskunnassa ja erityisesti varhaiskasvatuksen kentässä tapahtuneita muutoksia. Päivähoitoa koskeva lainsäädäntö koskee myös varhaiskasvatusta. Lainsäädäntö vastaa lasten ja perheiden varhaiskasvatustarpeisiin monipuolisesti turvaten lapsen edun ja hyvinvoinnin toteutumisen. (STM 2007:72.)

Henkilöstön osaamisen ja koulutuksen kehittäminen. Koulutettua, osaavaa ja hyvinvoivaa henkilöstöä on alueellisesti riittävästi. Perus- ja täydennyskoulutus on laadukasta, ajantasaista ja sitä on saatavana tarpeita mukaisesti. Täydennyskoulutus on suunnitelmallista perustuen työyhteisöjen ja työntekijöiden osaamiseen. Varhaiskasvatuksen nykyiset koulutukset arvioidaan. Koulutusten ja koulutusjärjestelmän säännölliseen arviointiin rakennetaan pysyvä arviointijärjestelmä. (STM 2007:72.)

Varhaiskasvatuspalvelujen kehittäminen. Lapsille ja perheille tarjotaan laadukkaita varhaiskasvatuspalveluja, joissa yhdistyvät hyvä hoito, kasvatus ja opetus. Lasten ja perheiden tarpeiden ensisijaisuus on lähtökohtana palvelujen kehittämisessä. Varhaiskasvatuspalvelujen kehittäminen tapahtuu osana lasten ja perheiden palvelujen ja lasten hoidon tukijärjestelmän kokonaisuutta. Perhe-elämän ja työn yhteensovittamista edistetään sekä palvelujärjestelmän osalta että pienten lasten vanhempien työelämäjoustojen lisäämiseksi. Lasten pitkiä päivähoitopäiviä vähennetään työelämän järjestelyillä samoin kuin päivähoidon tarvetta lapsen kannalta epämukavina aikoina. Palveluja kehitetään joustavammiksi ja monimuotoisemmiksi esimerkiksi avointen ja osa-aikaisten varhaiskasvatuspalvelujen osalta. Palveluja on riittävästi ja niitä on saatavilla perheen tarpeiden mukaan. Päivähoitomaksut eivät saa estää lapsen osallistumista palveluun. (STM 2007:72.)

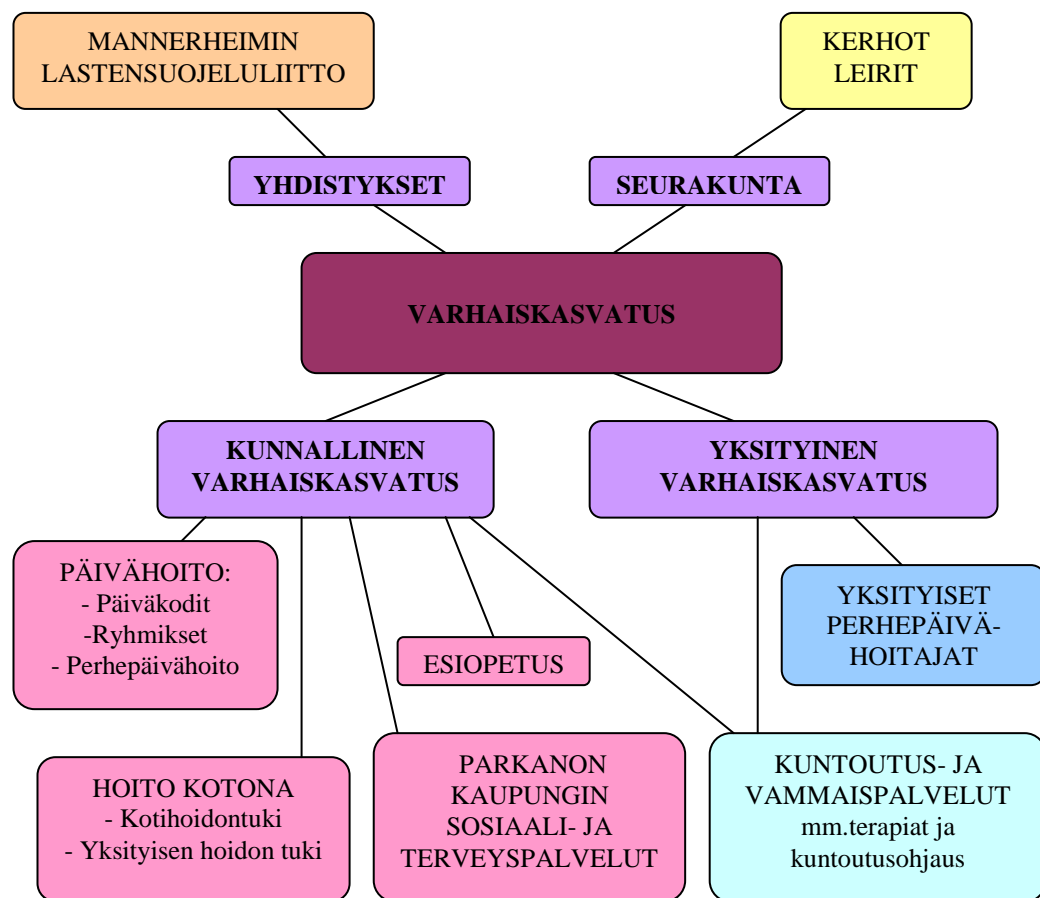
Varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmän selkiyttäminen. Varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmä on selkeä. Ohjaustahojen tehtävät ja vastuut määritellään. Ohjaustahojen ja -tasojen välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta lisätään ja ohjauksen uusia muotoja ja tapoja kehitetään. Varhaiskasvatuksessa on järjestelmällinen, kattava sekä pitkäaikais- ja poikittaistietoa tuottava arviointijärjestelmä. Arviointijärjestelmän tuottaman tiedon kautta saatu tieto hyödynnetään varhaiskasvatustoiminnan laadun kehittämiseksi. (STM 2007:72.)

Tutkimuksen ja kehittämisen vahvistaminen. Monipuolinen ja valtakunnallisesti koordinoitu tutkimus ja kehittäminen ovat merkittävässä asemassa varhaiskasvatuksen kehityksessä. Tutkimuksen ja kehittämisen tuottamaa tietoa käytetään päätöksenteossa ja varhaiskasvatustyössä. Varhaiskasvatuksen tutkimusta ja kehittämistä vahvistetaan rakenteiden, määrän, resurssien, yhteistyön, verkostoitumisen ja kansainvälisten yhteyksien osalta. Valtakunnallinen varhaiskasvatuksen ohjelma linjaa ja ohjaa tutkimusta ja kehittämistoimintaa. (STM 2007:72.)

Suomen kuntaliiton sivistyspoliittinen ohjelma, "Sivistyksen suunta 2020" sisältämän varhaiskasvatuksen vision mukaan varhaiskasvatus tasoittaa lasten elinolosuhteista johtuvia eroja ja tarjoaa lapsille yhtäläiset mahdollisuudet kehittyä edellytystensä mukaisesti. Tavoitteissa varhaiskasvatus nähdään päivähoidon ja esiopetuksen muodostamaksi hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudeksi, joka luo perustan lapsen tasapainoiselle kasvulle ja kehitykselle. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus yhdessä muodostavat lasten hyvinvointia, hoivaa ja oppimista edistävän kokonaisuuden. Tavoitteena on ottaa lasten hyvinvointi suomalaisen yhteiskunnan tärkeäksi painopistealueeksi. Lapsiperheiden asemaan panostetaan taloudellisesti ja muiden tukitoimien avulla (Suomen kuntaliiton sivistyspoliittinen ohjelma 2011, 10).

7 VARHAISKASVATUKSEN TOTEUTTAMINEN PARKANOSSA

Laadukas varhaiskasvatus edellyttää yhteistyötä lasta ja koko perhettä palvelevan verkoston kanssa. Varhaiskasvatusta toteutetaan Parkanossa kunnallisesti, yksityisesti sekä seurakunnan ja muiden sidosryhmien toimesta. Nämä toimijat on koottu alla olevaan taulukkoon 1.

Taulukko 1. Varhaiskasvatus Parkanossa

(Parkanon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2013)

Parkanon kaupungin sosiaalipalveluiden perhepalvelut tarjoavat kasvatus- ja perheneuvonnan, lastensuojelun ja perhetyön palveluita. (Parkanon kaupungin perhepalvelut 2012.)

Parkanon kaupungin terveystalvelut tarjoavat normaalin lastenneuvolan lisäksi äitiys- ja perhesuunnitteluneuvolatoimintaa. (Parkanon kaupungin terveystalvelut 2012.)

Parkanon seurakunnan lapsityön tehtävänä on tukea perheitä lastensa kristillisessä kasvatuksessa. Seurakunnan lapsityö koostuu perhekerho-, päiväkerho- ja pyhäkoulutoiminnasta. Perhekerho on vertaistukiryhmä, jossa voi tavata samassa elämäntilanteessa olevia vanhempia. (Parkanon seurakunnan lapsityö 2012.)

Mannerheimin lastensuojeluliiton Parkanon osasto tarjoaa tukea lapsiperheille monenlaisessa muodossa. Tavoitteena on edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden perusturvallisuutta, hyvinvointia ja tervettä kehitystä. Perhekahvilassa voi vaihtaa kokemuksia samanlaisessa elämäntilanteessa olevien kanssa. Parkanon osasto haluaa olla omalta osaltaan tukemassa pienten koululaisten turvallista iltopäivänviettoa järjestämällä iltopäiväkerhotoimintaa. Lastenhoitotoiminnan kautta on mahdollista palkata hoitaja kotiin. (Mannerheimin lastensuojeluliiton Parkanon osasto 2012.)

8 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitä mieltä Parkanon kaupungin kahdessa päiväkodissa hoidossa olevien lasten vanhemmat ovat päiväkodista kasvattajan tukena. Vai mieltävätkö vanhemmat päivähoidon kasvattajan tueksi? Opinnäytetyön tutkimusongelma jaettiin kolmeen osioon. Tavoitteena oli selvittää, minkälaista tukea vanhemmat päiväkodilta odottavat ja minkälaista tukea he kokevat päiväkodilta saaneensa sekä mitkä asiat vanhemmat ovat kokeneet haastaviksi yhteistyössä päiväkodin kanssa.

Parkanon kaupungin varhaiskasvatuksen päällikölle esitettiin opinnäytetyön kohderyhmäksi ryhmäperhepäiväkoteja. Varhaiskasvatuksen päällikön toiveesta kohderyhmäksi tuli kuitenkin Parkanon kaupungin kaksi päiväkotia, Sinilintu ja Kallio. Varhaiskasvatuksen päällikön esitys perustui siihen, että jatkossa Parkanossa päivähoidon yksiköt tulevat olemaan päiväkoteja. Tällä hetkellä Parkanoon ollaan rakentamassa uutta päiväkotia.

Opinnäytetyö oli luonteeltaan tutkimustyö. Tutkimusmenetelmä painottui kvalitatiiviseen tutkimukseen. Tilastotietojen keräys ja analysointi oli kvantitatiivista tutkimusta. Tutkimusongelmien ratkaisemiseksi hankittiin empiiristä tietoa kyselylomakkeiden avulla. Suurin osa lomakkeen kysymyksistä oli monivalintakysymyksiä. Mukana oli kuitenkin myös avoimia kysymyksiä, ettei mitään oleellista jäisi kysymättä.

Parkanon kaupungin varhaiskasvatuspäällikkö haastateltiin 11.10.2012. Haastattelun avulla kartoitettiin, täyttävätkö Parkanon kaupungin päiväkodit kaikki ne vaatimukset, joita päivähoitolaki ja -asetus sekä muut päivähoidon järjestämistä ohjaavat viralliset asiakirjat edellyttävät päiväkotien toimitiloilta ja henkilöstöltä. Vanhempien esiin tuomia toiveita ja odotuksia sekä vanhemmilta saadun palautteen laatu olivat yksi haastattelun osa-alue.

Tutkimuksen otanta oli valittu siten, että se kohdistui Parkanon kaupungin päiväkodeissa (Sinilintu ja Kallio) oleviin 0–5 -vuotiaisiin lapsiin. Esikoululaiset rajattiin otannan ulkopuolelle, koska muussa tapauksessa kyselyn olisi pitänyt sisältää

myös "koulutyöhön" liittyviä kysymyksiä. Parkanossa toimii Sinilinnun ja Kallion lisäksi päiväkotit Veitikka. Sitä ei otettu mukaan otantaan, koska tutkimuksesta olisi tullut liian laaja. Toinen peruste juuri Veitikan poisrajaamiselle oli se, että kyseessä on vuoropäiväkoti.

Sinilinnun ja Kallion päiväkotien henkilökunta jakoi kyselylomakkeet vanhemmille lokakuussa 2012 viikolla 41. Kaikki vastaukset saapuivat määräaikaan, 29.10.2012 mennessä. Kallion päiväkodin Vaahteramäen ryhmän otanta oli yksitoista (11) taloutta ja Omenamäen ryhmän kymmenen (10) taloutta.

9 TUTKIMUSTULOKSET

9.1 Varhaiskasvatuspäällikön haastattelu

Varhaiskasvatusta ja sen järjestämistä ohjaavat monet eri asiakirjat, kuten päivähoitolaki (L36/1973) ja asetus (A239/1973). Varhaiskasvatusta ohjaavat asiakirjat on tarkemmin lueteltu kappaleessa 2.4. Aluehallintoviraston tehtävä on ohjata ja valvoa kuntien päivähoitotoimintaa.

Lasten päivähoidosta annetussa asetuksessa (A 239/1973) määritellään aikuisten ja lasten välinen suhdeluku sekä henkilöstön pätevyysvaatimukset. Parkanon kaupungin päiväkotien henkilöstön määrä ja koulutustaso täyttävät nämä vaatimukset. Päivähoidosta annetun lain (L 36/1973) mukaisesti kunnan käytettävissä on oltava erityislastentarhanopettajan palvelut tarvetta vastaavasti. Parkanon kaupungin varhaiskasvatuksessa on sekä erityislastentarhanopettaja (elto) että kiertävä erityislastentarhanopettaja (kelto). Henkilöstöllä on mahdollisuus suorittaa lisä- ja täydennyskoulutusta tietyin edellytyksin työnantajan kustantamana. Työntekijöiden fyysisen kunnon ylläpitoa työnantaja tukee ottamalla osaa kunnan ylläpidosta aiheutuneisiin taloudellisiin kustannuksiin.

Parkanon kaupungin molemmat päiväkodit, Sinilintu ja Kallio täyttävät ne vaatimukset, joita päivähoidon toimitiloilta vaaditaan. Sinilinnun päiväkotia ei kuitenkaan käytännössä ole toimiva, joten Sinilintu muuttaa kesällä 2013 valmistuvan uuden päiväkodin toimitiloihin. Päiväkotien toimitilojen ulkoturvallisuudesta huolehtii Parkanon kaupungin tekninen toimi. Terveys- ja palotarkastukset suoritetaan määräajoin.

Hoitopaikkaa lapselleen hakevan vanhemman toiveet kohdistuvat yleensä hoitopaikan sijaintiin ja hoitomuotoon sekä päivärytmiin. Usein toiveena on saada hoitopaikka mahdollisimman läheltä kotia. Pienille lapsille vanhemmat hakevat useimmiten perhepäivähoitopaikkoja ja toivovat hoitopaikan noudattavan kodin päivärytmiä erityisesti päiväunien osalta.

Vanhempien mielipiteitä varhaiskasvatuspalveluista kartoitetaan vuosittain. Joka vuosi kyselyssä on otettu jokin päivähoidon osa-alue spesifiin tarkasteluun. Van-

hemmilta saatu palaute on varhaiskasvatusjohtajan mukaan ollut todella positiivista. Yksittäisiä "valituksia" on tullut lähinnä koskien päiväunien määrää.

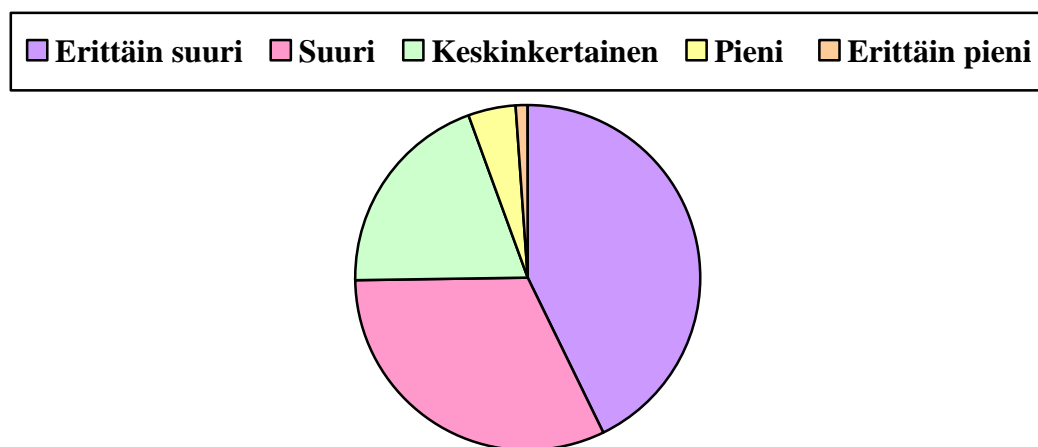
9.2 Päiväkoti Sinilintu

Sinilinnussa on yhdeksän 0–5 -vuotiasta lasta seitsemästä kotitaloudesta. Kyseeseen osallistuivat kaikki kotitaloudet eli vastausprosentti oli 100. Vastaajavanhemmista 42,9 % oli 25–31 -vuotiaita ja saman verran oli 32–38 -vuotiaita. Yhden vanhemman ikä oli 39–45 vuotta. Vanhemmilta kaksi oli yksinhuoltajia ja viisi eli parisuhteessa. Kaikkien lasten kohdalla kyseessä oli normaali päivähoito.

Vanhempien tuli ensimmäisessä kysymyksessä arvioida, miten suuri merkitys monivalintatehtävässä mainituilla yhdellätoista eri asialla oli heille lapsen mennessä päivähoitoon. Luottamuksellisuus sekä lapsen saama ikäisensä seura ja ohjattu toiminta / aktiviteetit olivat asioita, joiden merkitys oli kaikille vanhemmille erittäin suuri. Suurimmalle osalle vanhemmista oli erittäin suuri merkitys työntekijöiden avoimuudella ja pysyvyydellä sekä lapsen kasvun ja kehityksen tukemisella. Näiden asioiden merkitys oli vanhempien mielestä vähintään keskinertainen. Vain yhdessä perheessä oli erityislapsi ja vanhemmalle olikin erittäin suuri merkitys sillä, että hänen erityislapsensa saa tarvitsemaansa tukea. Kannustuksen ja tuen saamisen merkityksessä oli suurin hajonta. Lähes puolet eli 42,9 % vanhemmista koki sen merkityksen keskinertaiseksi. Muut monivalintatehtävän vastausvaihtoehdot saivat kukin yhden äänen. Keskustelukumppanin, oman ajan ja muiden vanhempien vertaistuen saamisella oli vanhemmille erittäin pieni, pieni ja keskinertainen merkitys. Yksi vanhemmista oli täydentänyt oman ajan saaminen -kohtaa lisäämällä perään "työnteon muodossa". Muita vanhemmille tärkeitä, avoimesta vaihtoehdosta esiin nousseita asioita olivat "aikuisten ohjaus hyvään leikkiin ja siihen, ettei lapseni jää yksin tai ilman kaveria", "ettei ketään kiusata" ja "avoin, vastavuoroinen keskustelu yhdessä päiväkodin ja vanhempien välillä" sekä "lapsen on hyvä, turvallinen olla hoitopaikassa".

Toisessa monivalintatehtävässä vanhempien tuli arvioida, miten suuri merkitys päivähoidolla on heidän lastensa kasvun ja kehityksen edistäjänä. Lähes kaikilla osa-alueilla oli vanhemmille vähintään keskinertainen merkitys. Kaikista vasta-

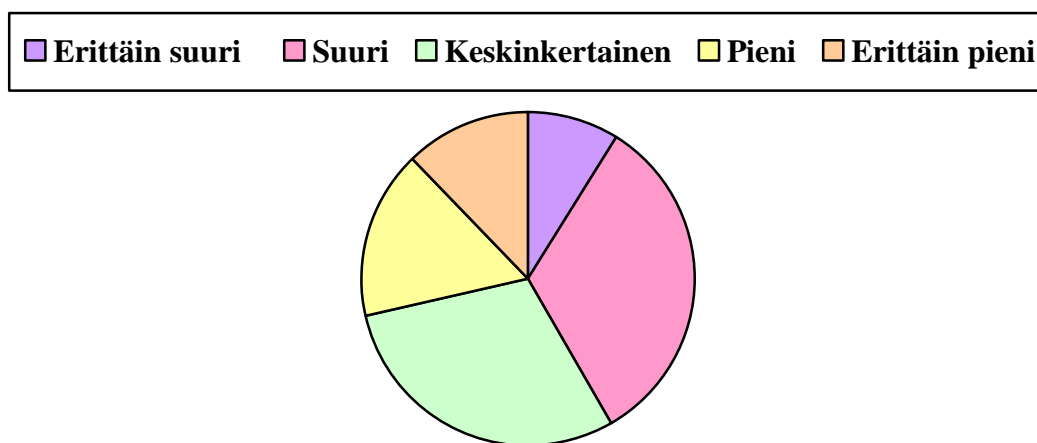
uksista erittäin suuren merkityksen saaneiden osa-alueiden osuus oli yhteensä 42,9 %, suuren merkityksen saaneiden osuus 31,9 % ja keskinkertaisen merkityksen saaneiden osuus 19,8 %. Kaikista kolmestatoista osa-alueesta neljä osa-alueita; kaverisuhteet, sosiaaliset taidot, kyky noudattaa rajoja ja muiden huomioiminen saivat kukin 57,2 % kyseisten osa-alueiden vastauksista. Lapsen kyky rauhoittua mm.unille oli ainut osa-alue, jonka merkityksen yksi vanhempi koki erittäin pieneksi. Muita yksittäisiä, pienen merkityksen saaneita osa-alueita olivat käytöstavat, tunteiden ilmaisu, pidempi "pinna" ja muiden huomioiminen. Jokaisessa näissäkin vain yksi vastaus osa-alueita kohden. Päivähoidon merkitys lasten kasvun ja kehityksen edistäjänä on kaiken kaikkiaan suuri, koska kaikista vastauksista yhteensä 74,8 % oli vanhemmille suuri tai erittäin suuri merkitys. Kuviossa 2 kuvataan sitä, miten suuri merkitys päivähoitolla kokonaisuutena on lasten kasvun ja kehityksen edistäjänä Sinilinnussa hoidossa olevien lasten vanhempien mielestä.

Kuvio 2. Päivähoidon merkitys lapsen kasvun ja kehityksen edistäjänä.

Kolmannessa kysymyksessä vanhempien tuli arvioida, miten päivähoito on tukenut vanhemmuutta kysymyksessä mainituilla eri osa-alueilla. Kaikista vastauksista yhteensä erittäin pienen merkityksen saaneiden osa-alueiden osuus oli 12,1 %, pienen merkityksen saaneiden osuus 16,5 %, keskinkertaisen merkityksen saaneiden osuus 29,7 % ja suuren merkityksen saaneiden osuus 33 %. Loput 8,8 % oli

erittäin suuren merkityksen saaneiden osuus. Yhteenvedon voidaan todeta, että päivähoitolla on iso merkitys vanhemmuuden tukemisessa, koska keskinkertaisen tai suuren merkityksen saaneiden osa-alueiden osuus kokonaisvastauksista oli 62,7 %. Kuvio 3 kuvaa vanhempien mielipiteitä siitä, miten suuri merkitys Sinilinnun päiväkodilla on ollut heidän vanhemmuutensa tukemisessa.

Kuvio 3. Päivähoidon merkitys vanhemmuuden tukemisessa.

Kyselyn neljännessä kohdassa vanhempien piti rastittaa nyt kotona käytössä olevat päivähoitosta opitut rutiinit / kasvatukseen, joita ei aiemmin ole kotona ollut käytössä. Kyselyssä oli mainittuna kuusi rutiinia / kasvatukseen. Lisäksi vanhemmilla oli mahdollisuus itse kertoa mahdollisista muista rutiineista / kasvatukseen. Yksi vanhemmista oli ottanut kotona käyttöön jäähyt. Toinen vanhemmista oli jäähyjen lisäksi aloittanut käymään lapsen kanssa läpi haasteelliset tilanteet etukäteen. Yhteen lomakkeeseen vanhempi oli kyselyssä olleiden valmisvaihtoehtojen kohdalle kirjoittanut "ollut jo kotona". Yksi vanhempi oli avoimeen kohtaan kirjannut keinojen olleen käytössä kotona, mutta päivähoito on "tuenut" niiden käyttöä.

Kyselyn viides kohta koski varhaiskasvatussuunnitelman käyttöä työvälineenä. Tässä osiossa vastausvaihtoehdot olivat kyllä ja ei. Ensimmäisenä tiedusteltiin,

onko vanhemmalle esitelty Parkanon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. Seuraavat viisi kohtaa koskivat lapsen henkilökohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa. Viimeisenä tiedusteltiin vanhemman mielipidettä varhaiskasvatussuunnitelman hyödyllisyydestä. Mikäli vanhempi piti suunnitelmaa hyödyttömänä, pyydettiin mainitsemaan syy siihen. Yksi vanhemmista oli vastannut jokaiseen kohtaan ei ja lisännyt lopuksi, että "ei mielestäni tehty vielä, koska lapset niin pieniä". Vanhemman vastauslomakkeen lopusta käy ilmi, että hänen lapsensa ovat 3- ja 5-vuotiaat. Tämän lisäksi oli yksi vanhempi, jolle ei oltu esitelty Parkanon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaa. Muiden vanhempien lapsille oli laadittu omat varhaiskasvatussuunnitelmat. Joskin yhden vanhemman mukaan suunnitelmaan ei kuitenkaan oltu kirjattu keinoja, joilla suunnitelmaan kirjatut tavoitteet saavutetaan.

Kyselyssä tiedusteltiin vanhemmilta, ovatko heidän lapsensa saaneet päivähoidosta mielestään huonoja vaikutteita. Tähän kohtaan oli vastannut kaksi vanhempaa. Toinen kirjoittaa päivähoidon tuoneen huonoa kielenkäyttöä ja "uusia" sanoja sekä "poikien juttuja". Poikien juttujen tarkentaa olevan kehuskelua ja isottelua. Toisen vanhemman mukaan hänen lapsensa on oppinut "rumia" sanoja. Vanhempi ei ole tarkentanut, mitä "rumilla" sanoilla tarkoitaa.

Yhdeksännessä kohdassa vanhempaa pyydettiin antamaan kokonaisarvosana päivähoidolle. Kokonaisarvosanaksi muodostui 8,9 vastausvaihtojen ollessa 8 ja 9½ välillä.

Kymmenennessä kohdassa vanhemman piti numeerisesti arvioida omaa vanhemmuuttaan ennen kuin lapsi aloitti päivähoidon ja päivähoidon päättyessä. Vanhemmista neljä antoi omalle vanhemmuudelleen arvosanaksi 9 sekä ennen hoitoa että hoidon päättymisen jälkeen. Yksi vanhemmista arvioi vanhemmuutensa arvosanalla 8 ½ ennen hoitoa ja hoidon päättyttyä. Kahden vanhemman kohdalla arvosana oli noussut hoidon aikana. Toisella vanhemmuuden arvosana ennen hoitoa oli 7 ja hoidon päättyessä 8. Toisella arvosana nousi 8 ½ yhdeksään.

9.3 Kallion päiväkoti

Kallion päiväkodissa oli 11/2012 hoidossa 70 lasta. Tähän määrään on laskettu mukaan myös varahoitolapset. Päiväkodissa on kolme eri ryhmää; Kissankulma, Vaahteramäki ja Omenamäki. Kissankulma on esikoululaisten ryhmä, joten se ei sisältenyt tutkimusotantaan. Vaahteramäen ryhmässä on 0–5 -vuotiaita lapsia yhdestätoista kotitaloudesta. Kyselyyn vastasi viisi kotitaloutta, joten vastausprosentti oli 45. Omenamäen ryhmässä on 0–5 -vuotiaita lapsia kymmenestä kotitaloudesta. Kyselyyn vastasi viisi kotitaloutta, joten vastausprosentiksi muodostui 50. Kokonaisuudessaan Kallion päiväkodin vastausprosentiksi jäi 47,7.

9.3.1 Vaahteramäen ryhmä

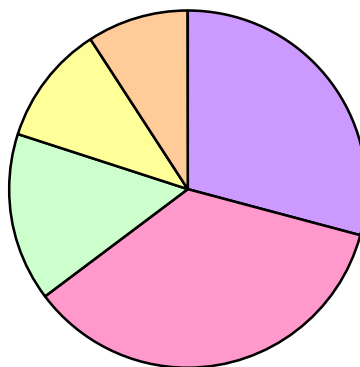
Kallion päiväkodissa kyselyyn vastanneista Vaahteramäen ryhmän vanhemmista sekä 25–31 -vuotiaita että 39–45-vuotiaita oli 40 %. Yhden vanhemman ikä oli 32–38 vuotta. Kaikki vastaajat elivät parisuhteessa ja kaikkien lasten kohdalla kyseessä oli normaali päivähoito.

Kyselyn ensimmäisessä kohdassa vanhempien piti arvioida, miten suuri merkitys heille oli kyselyssä mainituilla asioilla lapsen mennessä päivähoitoon. Kaikista vastauksista 38,5 % oli asioita, joilla oli vanhemmille erittäin suuri merkitys. Näistä erittäin suuren merkityksen saaneista asioista tärkeimmät olivat työntekijöiden pysyvyys ja luottamuksellisuus, lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen sekä lapsen saama ikäisensä seura ja ohjattu toiminta. Kokonaisvastauksista keskinkertaisen ja suuren merkityksen saaneita asioita oli yhteensä 44,3 %, josta molempien osuus noin puolet. Näistä tärkeimmäksi nousi keskustelukumppanin saaminen. Muita tärkeitä asioita olivat muun muassa oman ajan sekä kannustuksen ja tuen saaminen. Pienen tai erittäin pienen merkityksen saaneita asioita oli yhteensä 17,3 %. Näistä vastauksista suurin osa kohdistui kasvatusohjeiden saamiseen. Yhdellä vastaajista on erityislapsi ja erityislapsen saamalla tuella onkin hänelle erittäin suuri merkitys.

Kyselyn toisessa monivalintatehtävässä vanhemman piti arvioida päivähoiton merkitystä lapsensa kasvun ja kehityksen edistäjänä kyselyssä ilmoitetuilla osa-

alueilla. Kokonaisvastauksista erittäin pienen merkityksen saavien osa-alueiden yhteenlaskettu osuus vain 9,2 % ja vastaavalla tavalla pienen merkityksen saaneiden osuus vain 10,8 %. Keskisuuren merkityksen saaneiden osuus kokonaisvastauksista oli 15,4 %. Näissä kolmessa ryhmässä olevat vastaukset olivat pääasiassa yksittäisiä vastauksia, jotka jakautuivat suurin piirtein tasaisesti kyselyssä mainituille osa-alueille. Vastausten kokonaismäärästä 35,4 % oli osa-alueilla, joilla oli vanhemmille suuri merkitys lapsen kasvun ja kehityksen edistäjänä. Vastauksista loput 29,2 % kohdistui niihin osa-alueisiin, joilla oli erittäin suuri merkitys vanhemmille. Käytöstavat, kaverisuhteet, sosiaaliset taidot ja muiden huomioiminen olivat niitä lapsen kasvun ja kehityksen osa-alueita, joille vanhempien vastausten mukaan päivähoitolla oli suurin merkitys. Kuviossa 4 kuvataan sitä, miten suuri merkitys päivähoitolla kokonaisuudessaan on lasten kasvun ja kehityksen edistäjänä Vaahteramäessä hoidossa olevien lasten vanhempien mielestä.

Erittäin suuri
 Suuri
 Keskinkertainen
 Pieni
 Erittäin pieni

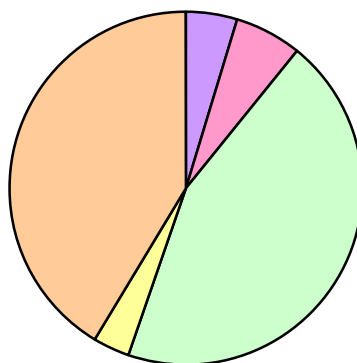

Kuvio 4. Päivähoidon merkitys lapsen kasvun ja kehityksen edistäjänä.

Kolmannessa kysymyksessä vanhempien tuli arvioida, miten päivähoito on tukenut vanhemmuutta kysymyksessä mainituilla eri osa-alueilla. Päivähoidon merkityksen vanhemmuuden tukena koki erittäin pienenä 41,5 % vanhemmista. Hieman

suurempi osuus eli 44,6 % oli vanhemmilla, jotka kokivat päivähoitolla olevan keskimertainen merkitys heidän vanhemmuutensa tukemisessa. Loput 13,9 % jakautuivat yksittäisinä vastauksina pienen, suuren tai erittäin suuren merkityksen saavina asioina. Kuvio 5 kuvaa vanhempien mielipiteitä siitä, miten suuri merkitys Vaahteramäen ryhmällä on ollut heidän vanhemmuutensa tukemisessa.

Erittäin suuri
 Suuri
 Keskimertainen
 Pieni
 Erittäin pieni

Kuvio 5. Päivähoidon merkitys vanhemmuuden tukemisessä.

Kyselyn neljännessä kohdassa vanhempien piti rastittaa nyt kotona käytössä olevat päivähoitosta opitut rutiinit / kasvatukseen, joita ei aiemmin ole kotona ollut käytössä. Yksi oli kirjoittanut kyselyssä mainittujen kuuden rutiinin / kasvatukseen viereen "kaikki olleet jo käytössä ennen päivähoitoa". Muut vanhemmat eivät olleet vastanneet tähän kysymykseen.

Kyselyn viides kohta koski varhaiskasvatussuunnitelman käyttöä työvälineenä. Yhdelle vastaajasta ei oltu esitelty Parkanon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaa. Kaikki viisi vastaajaa ilmoittivat, että heidän lapsilleen on laadittu omat varhaiskasvatussuunnitelmat, joihin oli kirjattu hoidon tavoitteet. Näistä neljän vastaajan mukaan suunnitelmaan oli kirjattu myös keinot tavoitteiden saavuttamiseksi. Samoin neljä ilmoitti, että suunnitelmaan kirjatuista asioista pidetään kiinni ja suunnitelmaa tarkistetaan säännöllisesti. Kolmen vastaajan mielestä varhaiskasva-

tussuunnitelma työväliseinä on hyödyllinen. Kaksi vastaajaa oli jättänyt vastaamatta tähän kohtaan.

Kyselyssä tiedusteltiin vanhemmilta, ovatko heidän lapsensa saaneet päivähoidosta mielestään huonoja vaikutteita. Kaksi vastaaja ei ollut vastannut mitään tähän kysymykseen. Kaksi vastaajista oli maininnut tässä kohdassa rumat sanat. Toinen vastaaja oli tarkentanut tätä sanoilla "tyhmää", "saakeli" ja "vittu". Samoin tämä vastaaja ilmoitti lapselleen tulleen "niskurointia / jullittelua", mutta arveli sen liittyvän myös hoitopäivän jälkeiseen väsymykseen. Yksi vastaaja kirjoitti "Jos tulee huonoja vaikutteita, niistä puhutaan kotona ja saadaan loppumaan eikä syyllistetä muita. Emme oikein voi vaikuttaa kuin omaan ja lastemme käyttäytymiseen / kielenkäyttöön!"

Vanhempien päivähoitolle antamat kokonaisarvosanat vaihtelivat 8 ja 9 välillä, joista keskiarvoksi muodostui 8,8. Lisäksi vanhempien piti numeerisesti arvioida omaa vanhemmuuttaan ennen kuin lapsi aloitti päivähoidon ja päivähoidon päättyessä. Neljällä vanhemmalla arvosanat olivat samat hoidon alkaessa ja päättyessä. Yksi vanhempi oli arvioinut omaa vanhemmuuttaan arvosanalla 8 ennen lapsen hoidon alkua ja arvosanalla 7 hoidon päättyessä. Tämä tarkoittaisi päivähoidon heikentäneen vanhemmuutta. Yksi vanhempi oli antanut alkuarvosanaksi 7, mutta loppuarvosanaa hän ei ollut ilmoittanut.

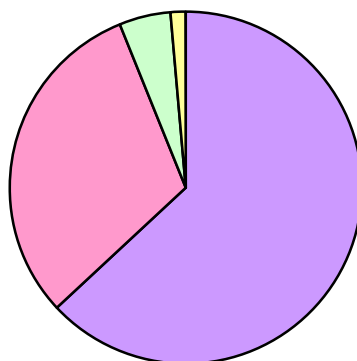
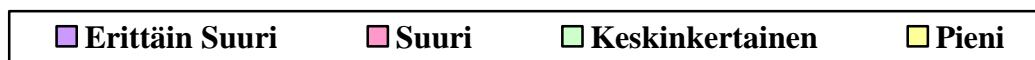
9.3.2 Omenamäen ryhmä

Kallion päiväkodissa Omenamäen ryhmän vanhemmista 60 % oli 39–45 -vuotiaita. Yhden vanhemman ikä oli 25–31 vuotta ja yhden 32–38 vuotta. Kaikki vastaajat elivät parisuhteessa ja kaikkien lasten kohdalla kyseessä oli normaali päivähoito.

Kyselyn ensimmäisessä kohdassa vanhempien piti arvioida, miten suuri merkitys heille oli kyselyssä mainituilla asioilla lapsen mennessä päivähoitoon. Kaikista vastauksista 36 % oli asioita, joilla oli vanhemmille erittäin suuri merkitys. Näistä erittäin suuren merkityksen saaneista asioista tärkeimmät olivat työntekijöiden avoimuus ja luottamuksellisuus. Kokonaisvastauksista 30 % oli suuren merkityk-

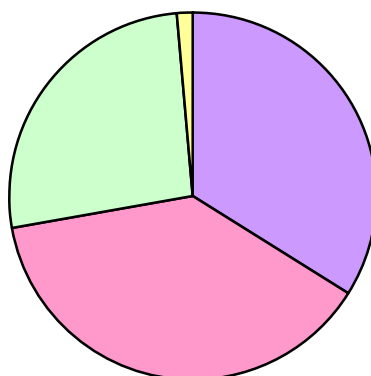
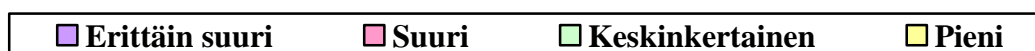
sen saaneita asioita. Näistä tärkeimmiksi nousivat työntekijöiden pysyvyys, lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen sekä lapsen saama ikäisensä seura ja ohjattu toiminta / aktiviteetit. Erittäin pienen merkityksen saaneiden vastausten osuus oli 16 %. Näistä nousi suurimmiksi keskustelukumppanin saaminen, oman ajan saaminen sekä muilta vanhemmilta saatu vertaistuki. Keskinkertaisen merkityksen saaneiden osuus kokonaisvastauksista oli 14 %. Kasvatusohjeiden sekä kannustuksen ja tuen saaminen olivat näistä suurimmat. Kahdelle vanhemmalle kannustuksen ja tuen sekä keskustelukumppanin saamisella oli vain pieni merkitys. Näiden vastausten osuus oli neljä prosenttia. Erityislapsen tarvitsemaa tukea koskevaan kohtaan ei tullut yhtäkään arviota, joten voitaneen olettaa, ettei vastaajien perheissä ollut erityislasta. Yksi vanhempi oli maininnut itselleen tärkeäksi asiaksi sen, että hänen lapsensa saa hyvän / turvallisen hoidon vanhemman ollessa töissä.

Kyselyn toisessa monivalintatehtävässä vanhemman piti arvioida päivähoiton merkitystä lapsensa kasvun ja kehityksen edistäjänä kyselyssä ilmoitetuilla osa-alueilla. Kokonaisvastauksista erittäin pienen merkityksen saavia osa-alueita ei ollut yhtäkään. Pienen merkityksen saaneiden osuus oli vain 1,5 % ja keskisuuren merkityksen saaneiden osuus oli 4,6 %. Vastausten kokonaismäärästä 30,8 % oli osa-alueilla, joilla oli vanhemmille suuri merkitys lapsen kasvun ja kehityksen edistäjänä. Suurin osa vastauksista eli loput 63,1 % kohdistui niihin osa-alueisiin, joilla oli erittäin suuri merkitys vanhemmille. Kaikki kysymyksessä mainitut osa-alueet olivat asioita, joilla vanhempien mukaan oli erittäin suuri merkityksen. Näistä osa-alueista vastausten perusteella tärkeimmät olivat kaverisuhteet, sosiaaliset taidot ja rohkaistuminen. Vanhempien mielestä päivähoiton merkitys lasten kasvun ja kehityksen edistäjänä on todella suuri, koska suuren tai erittäin suuren merkityksen saaneiden osa-alueiden osuus kokonaismäärästä oli yhteensä 93,9 %. Kuviossa 6 kuvataan sitä, miten suuri merkitys päivähoiton eri osa-alueilla kokonaisuutena on lasten kasvun ja kehityksen edistäjänä Omenamäen ryhmässä hoidossa olevien lasten vanhempien mielestä.

Kuvio 6. Päivähoidon merkitys lapsen kasvun ja kehityksen edistäjänä.

Kolmannessa kysymyksessä vanhempien tuli arvioida, miten päivähoito on tukenut vanhemmuutta kysymyksessä mainituilla eri osa-alueilla. Yksikään osa-alue ei ollut saanut erittäin pientä merkitystä. Kaikista vastauksista yhteensä pienen merkityksen saaneiden osa-alueiden osuus oli 1,5 % ja keskinkertaisen merkityksen saaneiden osuus 26,2 %. Suuren merkityksen saaneiden osuus 38,5 % ja erittäin suuren merkityksen saaneiden osuus 33,8 %. Kuvio 7 kuvaa vanhempien mielipiteitä siitä, miten suuri merkitys Omenamäen ryhmällä on ollut heidän vanhemmuutensa tukemisessä.

Kuvio 7. Päivähoidon merkitys vanhemmuuden tukemisessä.

Kyselyn neljännessä kohdassa vanhempien piti rastittaa nyt kotona käytössä olevat päivähoidosta opitut rutiinit / kasvatukseen, joita ei aiemmin ole kotona ollut käytössä. Kahdessa perheessä käyttöön oli otettu kysymyksessä mainituista rutiineista / kasvatukseen liittyneistä liikennevalot ja lisäksi toisessa näistä kodeissa kuvat oli otettu puheen tueksi. Yksi vanhempi oli ottanut käyttöön "viittomat". Kaksi vanhemmista ei ollut vastannut tähän kysymykseen.

Kyselyn viides kohta koski varhaiskasvatussuunnitelman käyttöä työvälineenä. Neljälle vastaajasta oli esitelty Parkanon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. Samat vastaajat ilmoittivat, että heidän lapsilleen on laadittu henkilökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat, joihin on kirjattu hoidon tavoitteet ja keinot tavoitteiden saavuttamiseksi. Samoin nämä vastaajat ilmoittivat, että suunnitelmaan kirjatusta asioista pidetään kiinni ja suunnitelmaa tarkistetaan säännöllisesti. Kaikki myös pitivät varhaiskasvatussuunnitelmaa hyödyllisenä työvälineenä. Yksi vastaaja ilmoitti, ettei hänelle oltu esitelty Parkanon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaa. Muihin kohtiin tämä vastaaja oli jättänyt vastaamatta.

Vanhempia pyydettiin kyselyn seitsemännessä kohdassa ilmoittamaan lapsen päivähoidosta mahdollisesti saamat huonot vaikutteet. Yksi vastaaja ilmoitti lapsensa oppineen päivähoitossa kiroilemaan. Toinen vastaaja ilmoitti lapsensa saaneen muilta lapsilta huonoja esimerkkejä / tapoja, mutta hän ei ollut tarkemmin kertonut näistä. Muut vastaajat eivät ilmoittaneet mitään tässä kysymyksessä.

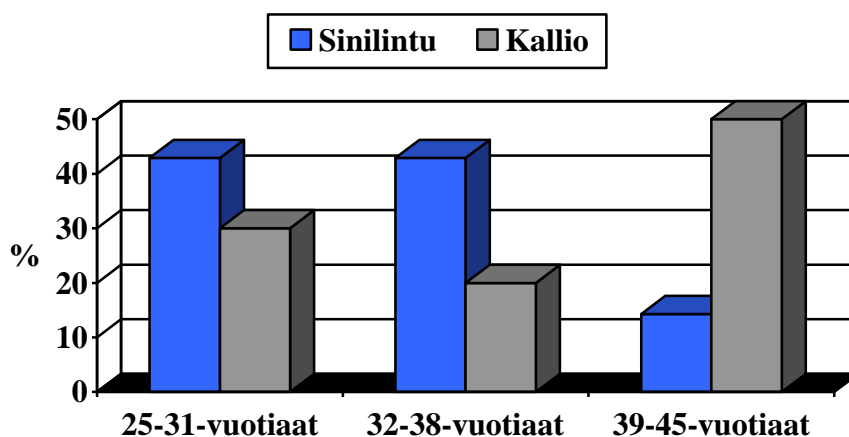
Vanhempien päivähoitolle antamien arvosanojen kokonaisarvo oli 8,8. Annetut arvosanat vaihtelivat 8 ja 10 välillä. Vanhempia pyydettiin myös arvioimaan omaa vanhemmuuttaan ennen lapsen päivähoitoon menoa ja vastaavasti päivähoiton päättyessä. Kahdella vanhemmalla arvosanat olivat samat hoidon alkaessa ja päättyessä. Kahdella vanhemmalla arvosana oli noussut yhden numeron verran. Toisella kahdeksasta yhdeksään ja toisella yhdeksästä kymmeneen. Yksi vanhempi oli antanut päivähoiton alkaessa vanhemmuudelleen arvosanaksi 9, mutta loppuarvosanaa hän ei ollut ilmoittanut.

9.4 Sinilinnun ja Kallion päiväkotien tutkimustulosten vertailua

Sinilinnussa vastaajia oli seitsemän, mikä tekee 14,3 % vastausta kohden. Kalliossa vastaajia oli 10, joten vastausprosentti vastaajaa kohden on saman verran eli 10 %.

9.4.1 Vastaajien ikä

Kyselyyn vastanneissa vanhemmissa ei ollut 18–24 -vuotiaita. Molemmissa päiväkodeissa vastaajista kolme oli 25–31 -vuotiaita. Sinilinnussa 32–38 -vuotiaita vanhempia oli kolme ja vastaavassa ikäryhmässä Kalliossa oli kaksi. Sen sijaan 39–45 -vuotiaiden vastaajien määrässä oli hyvin suuri ero. Sinilinnussa tähän ikäryhmään kuului vai yksi vastaaja, kun Kallion päiväkodissa vastaava määrä oli viisi. Kuvio 8 kuvaa vastaajien ikäjakaumaa.

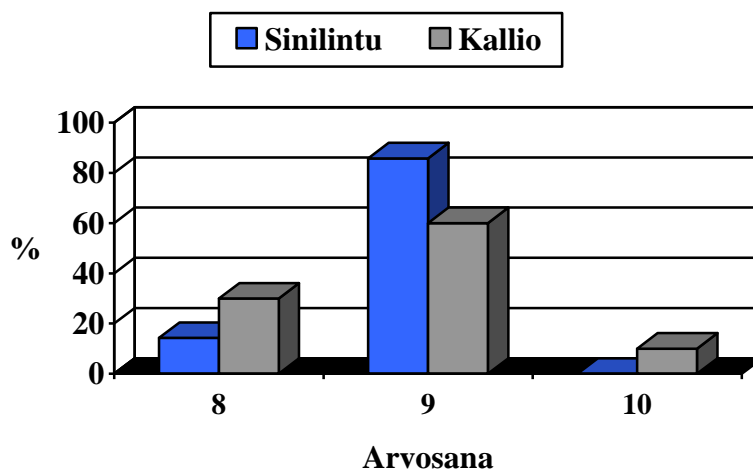

Kuvio 8. Vastaajien ikä.

9.4.2 Arvosanat päivähoidolle

Vastaajien päivähoidolle antamat arvosanat olivat hyvin samansuuntaiset. Arvosanojen keskiarvoilla oli eroa vain yhden kymmenesosan verran. Sinilinnussa ko-

konaisarvosanaksi muodostui 8,9 ja Kallion päiväkodissa vastaavasti 8,8. Kuviossa 9 on vanhempien päivähoitolle antamat arvosanat päiväkotikohtaisesti.

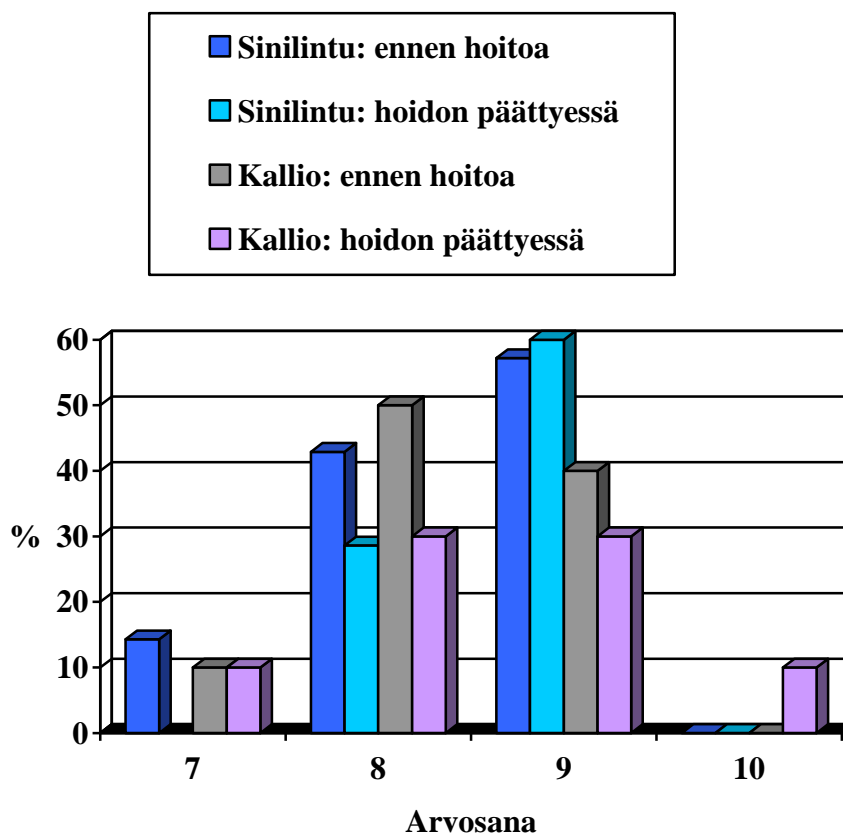
Kuvio 9. Arvosana päivähoitolle

Seuraavat lainaukset on poimittu kyselyn lopussa olleesta kysymyksestä, jossa vanhempia pyydettiin kertomaan mieleen jääneitä lasten kommentteja päivähoitosta: "Päiväkodissa on kivaa, mutta surullista kun värityksessä menee viivan yli", "Ruoka on hyvää", Kalliossa on kiva olla kun siellä on mukavaa tekemistä ja kavereita", "Päiväkodissa on kivaa", "Hae mut vasta viideltä", "Tahdon joka päivä hoitoon".

9.4.3 Arvosanat omalle vanhemmuudelle

Vastaajien omalle vanhemmuudelleen antamat arvosanat olivat hyvin samansuuntaiset molemmissa päiväkodeissa. Sinilinnussa vastaajien vanhemmuudelleen antamien arvosanojen keskiarvo ennen lapsen päivähoitoon menoa oli 8,6. Arvosanojen keskiarvo oli noussut kahdella kymmenyksellä siihen mennessä, kun lapsen päivähoito päättyi. Kallion päiväkodissa vanhemmuudelle annettujen arvosanojen keskiarvo oli myös noussut kahdella kymmenyksellä. Arvosanojen keskiarvo hoi-

don alkaessa oli 8,4 ja päättyessä 8,6. Vanhempien omalle vanhemmuudelleen antamat arvosanat on koottu seuraavaan kuvioon.

Kuvio 10. Arvosana omalle vanhemmuudelle

9.4.4 Arvio henkilökunnasta ja yhteistyön perusteista

Sinilinnun ja Kallion päiväkotien vastaajien arviot henkilökunnasta olivat hyvin samansuuntaiset. Vastaajat olivat 100 prosenttisesti yhtä mieltä siitä, että molempien päiväkotien henkilökunta on helposti lähestyttävää, ystävällistä, luotettavaa ja he pitävät kiinni sovituista asioista. Kaikki vastaajat olivat myös yhtä mieltä siitä, että päiväkotien henkilökunta haluaa oikeasti auttaa eivätkä he syyllistä vanhempia. Samoin kaikkien vastaajien mielestä päiväkotien henkilökunta kunnioittaa vanhempien vanhemmuutta. Joskin tässä kohden oli yksi tyhjä vastaus. Vastaajista 94,4 % oli sitä mieltä, että molempien päiväkotien henkilökunta neuvotte-

lee vanhempien kanssa lapsen asioista eikä henkilökunta yritä ottaa ensisijaista kasvattajan roolia. Vain yhden Sinilinnun päiväkodin vastaajan mielestä nämä asiat olivat päinvastoin. Suurin hajonta päiväkotien välillä oli vastaajien arvioissa siinä, antaako henkilökunta apua ja neuvoja pyytämättä. Sinilinnun päiväkodin vastaajista 57,2 % koki saavansa apua / neuvoja pyytämättä, kun vastaava määrä Kallion päiväkodissa oli 80 %. Sinilinnun vastaajista loput 42,8 % ja Kallio vastaajista loput 20 % kokivat, etteivät saa apua / neuvoja pyytämättä.

Molempien päiväkotien vastaajat arvioivat henkilökunnan kanssa tehtävän yhteistyön perusteet samalla tavalla. Kaikki vastaajat olivat yhtä mieltä siitä, että yhteistyö perustuu avoimuuteen, tasavertaisuuteen ja molemminpuoliseen kunnioitukseen sekä keskinäiseen luottamukseen. Edellä mainituista viimeisimmän kohdalla oli yksi tyhjä vastaus.

9.4.5 Päivähoidon muuttamis- / kehittämistarpeet

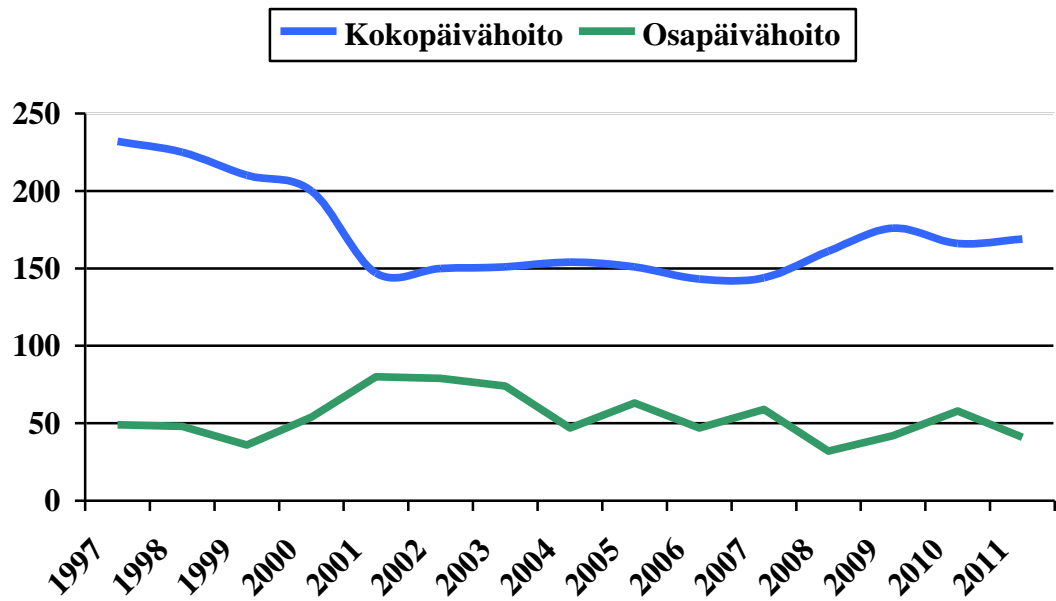
Kyselyssä tiedusteltiin vanhemmilta, pitäisikö päivähoitossa muuttaa / kehittää joitakin asioita ja miten se tulisi tehdä. Päiväkoti Sinilinnun vastaajista vain yksi teki ehdotuksen muutos- / kehittämistarpeesta: "Vielä enemmän voisi olla avoimuutta ja keskustelua päivän kulusta". Kallion päiväkodin Vaahteramäen ryhmän vastaajista kaksi oli vastannut tähän kysymykseen. Toisella vastaajista oli hyvin selkeä viesti: "Vaahteramäen VARAHOITORYHMÄ" pois! Välillä kun on paljon lapsia, aika on pois omalta ryhmältä! Onko tarpeeksi peräänkatsojia!!" Toinen vastaaja ilmoitti kolme muutos- / kehittämistarvetta. Ensimmäiseksi hän toivoi selkeää omahoitajasysteemiä, koska silloin asioista tulisi helpommin juteltua. Toisena asiana hänen mielestään ulospukeutumiseen voisi kiinnittää enemmän huomiota, jotta pukeutuminen olisi säänmukaista. Lisäksi vastaajan mielestä kodin ja päivähoiton tulisi ottaa huonon kielenkäytön karsimisesta selkeä yhteinen tavoite. Omenamäen ryhmän vastaajien mielestä päivähoitossa ei ole muutos- / kehittämistarpeita.

9.5 Päivähoidossa olevien lasten määrä

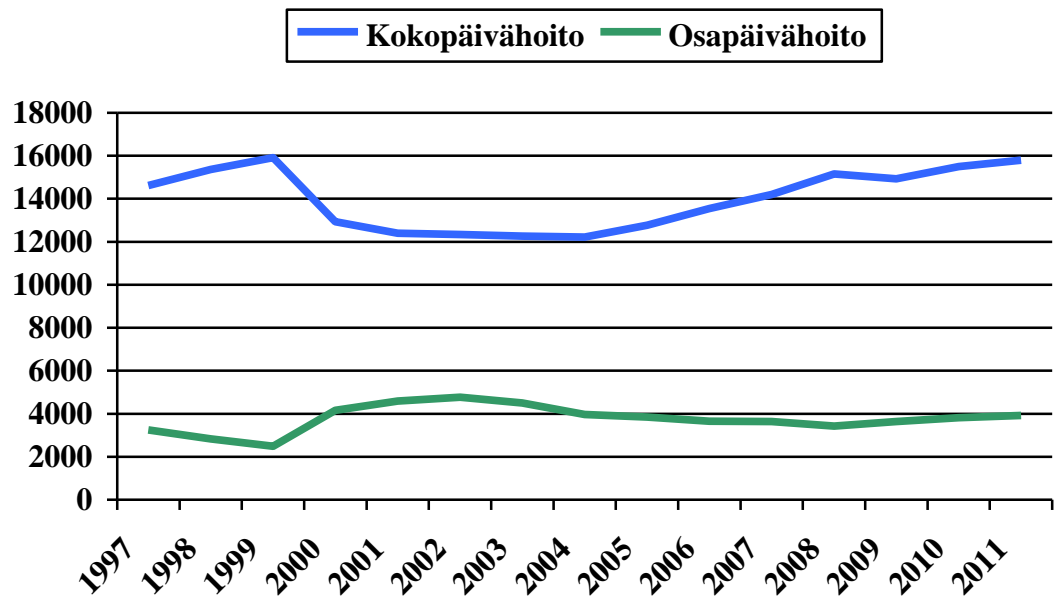
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kokoaa vuosittain päivähoidosta hyvin laajasti erilaisia tilastotietoja. Tilastotiedot löytyvät THL:n internetsivuilta, josta on poimittu seuraavien taulukoiden tiedot. Taulukoista käy ilmi päivähoidossa olevien 0–6 -vuotiaisen lasten määrät vuosina 1997–2011. Hoidossa olevien lasten määrä koostuu kokopäivähoidossa ja osapäivähoidossa kunnan omissa päiväkodeissa ja perhepäiväkodeissa olevista lapsista. Tilastotiedot on koottu Parkanon ja Pirkanmaan ja sekä koko Suomen alueelta.

Varhaiskasvatusjohtajalta tiedusteltiin haastattelussa, onko Parkanossa ollut havaittavissa sellaisia yhteiskunnallista ilmiötä, jotka olisivat vaikuttaneet päivähoidon tarpeen nousuun tai laskuun. Varhaiskasvatusjohtajan mukaan vuosien 2008–2010 taantuman aikaan päivähoitopaikkoja haettiin normaalia enemmän. Tämä johtui mahdollisesti osittain siitä, että Parkanossa lopetti muutama miesvaltainen yritys ja muutoinkin työllisyystilanne kiristyi. Miesten töiden vähentyessä ja / tai loppuessa naiset lähtivät töihin ja sen myötä lapset tuotiin päivähoitoon. Parkanon tilannetta kuvaava taulukko (kuvio 11) tukee varhaiskasvatusjohtajan kertomaa. Taulukoista käy ilmi, että tilanne Pirkanmaalla (kuvio 12) ja muualla Suomessa (kuvio 13) on ollut hyvin samankaltainen.

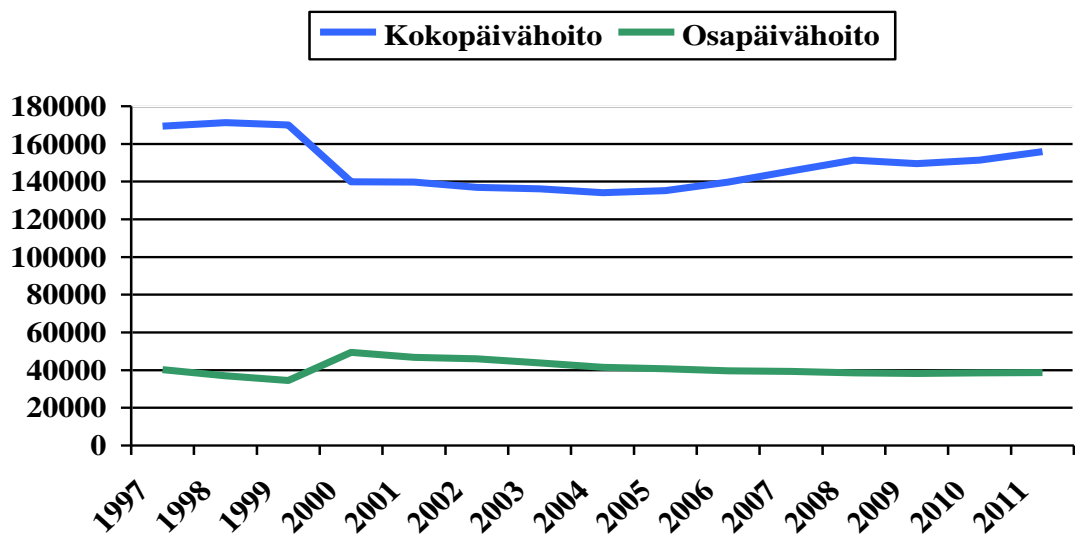
Parkanoa koskevasta taulukosta ilmenee, että kokopäivähoidossa olevien lasten määrä on jyrkästi laskenut vuodesta 1997 vuoteen 2001. Yksi syy tähän voisi olla kaupungin väestökehityksen muutos. Muuttotappio edellä mainittujen vuosien välillä on 327 henkilöä. (Tilastokeskus 2013.)

Kuvio 11. Koko- ja osapäivähoidossa olevien lasten määrä Parkanossa

Kuvio 12. Koko- ja osapäivähoidossa olevien lasten määrä Pirkanmaalla.

Kuvio 13. Koko- ja osapäivähoidossa olevien lasten määrä Suomessa.

10 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, minkälaista tukea vanhemmat päiväkodilta odottavat ja minkälaista tukea he kokevat päiväkodilta saaneensa sekä mitkä asiat vanhemmat ovat kokeneet haastaviksi yhteistyössä päiväkodin kanssa. Opinnäytetyön laatijan mielestä tutkimuksella saavutettiin nämä tavoitteet.

Molempien päiväkotien vastauksista nousi selkeästi esiin kolme sellaista työntekijöihin kohdistuvaa odotusta, joilla oli vanhemmille suuri merkitys lapsen mennessä päivähoitoon. Nämä asiat olivat työntekijöiden avoimuus ja pysyvyys sekä luottamuksellisuus. Kaksi muuta vanhemmille tärkeää asiaa olivat lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen sekä lapsen päivähoidossa saama ikäisensä seura ja ohjattu toiminta.

Vastausten perusteella vanhempien ja päiväkotien henkilökunnan yhteistyö sujuu ongelmitta. Opinnäytetyön laatija kiinnitti huomiota kuitenkin siihen, että Sinilinnun päiväkodin vastaajista 42,8 % koki, etteivät he saa päiväkodin henkilökunnalta apua / neuvoja pyytämättä. Vastaava määrä Kallion päiväkodissa oli 20 %. Tutkimustuloksissa huomiota herätti myös se, että jokaisesta tutkimuksessa mukana olleesta ryhmästä löytyi vastaaja, jolle ei oltu esitelty Parkanon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaa.

Vastausten perusteella vanhemmat kokivat päivähoiton merkityksen vanhemmuuden tukemisessa hyvin suurella vaihteluvälillä. Päiväkoti Sinilinnun vastaajista 62,7 % antoi päivähoidolle keskinkertaisen tai suuren merkityksen vanhemmuuden tukemisessa. Kallion päiväkodin Omenamäen ryhmässä tuki koettiin vielä suurempana, koska vastaajista 72,3 % antoi päivähoidolle suuren tai erittäin suuren merkityksen vanhemmuuden tukemisessa. Vastaava määrä Kallion päiväkodin Vaahteramäen ryhmässä oli vain 10,8 %. Vaahteramäen ryhmän vastaajista 86,1 % arvioi päivähoiton tuen omaan vanhemmuuteensa olevan keskinkertainen tai erittäin pieni. Opinnäytetyön laatija ei löytänyt vastauksista mitään selittävää tekijää samassa päiväkodissa olevien ryhmien näin erilaisille vastauksille.

Kyselyssä oli huomattavan paljon tyhjiä vastauksia kohdassa, jossa vanhempia pyydettiin vastaamaan kyllä tai ei kysymykseen "henkilökunta on tehnyt lapsesta- ni lastensuojeluilmoituksen". Sinilinnun vastaajista 28,6 % oli jättänyt vastaamatta tähän kohtaan. Vastaava luku Kallion päiväkodissa oli 20 %. Opinnäytetyön laati- ja jäi pohtimaan sitä, johtuiko tyhjiä vastausten suuri määrä siitä, etteivät van- hemmat halua kertoa asiasta vai siitä, etteivät he tiedä, onko heidän lapsestaan tehty lastensuojeluilmoitusta.

Lyhyesti yhteenvetona voidaan todeta, että Sinilinnun ja Kallion päiväkodeissa hoidossa olevien lasten vanhemmat ovat tyytyväisiä Parkanon kaupungin varhais- kasvatuspalveluihin. Lisäksi heidän mielestään päivähoidolla on suuri merkitys heidän lastensa kasvun ja kehityksen eri osa-alueilla. Suurin osa vastaajista koki päivähoidon tukevan myös heidän omaa vanhemmuuttaan.

11 POHDINTA

11.1 Luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyön kyselyyn vastasi yhteensä 60,7 % kyselyn saajista. Vastausprosentin olisi mahdollisesti saanut suuremmaksi tekemällä Kallion päiväkodissa toisen kyselykierroksen. Lisävastaukset olisivat samalla nostaneet opinnäytetyön tutkimustulosten luotettavuutta. Päiväkoti Sinilinnussa vastausprosentti oli 100, joten siltä osin tutkimus on luotettava.

Opinnäytetyön teoriaosuus on mielestäni kattava, koska se käsittelee varhaiskasvatusta sen alkutaipaleelta aina tähän päivään saakka ja tekee katselmuksen tulevaisuuden suunnitelmiin. Teoriatieto perustuu lakeihin, asetuksiin, kirjallisiin teoksiin sekä valtakunnallisiin ja maailmanlaajuisiin virallisiin asiakirjoihin. Internetistä hankittu tieto on peräisin luotettavista lähteistä.

Opinnäytetyön kysely oli riittävän laaja. Arvioin monivalintavaihtoehtojen olleen selkeitä, koska tyhjiä vastauksia oli vain muutamia. Tutkimuksen aikana ei tullut esiin eettisiä ristiriitoja. Vastaajien henkilöllisyyttä ei voi saada selville, koska kyselyyn vastattiin anonyymisti ja vastaukset palautettiin suljetuissa kuorissa.

11.2 Oman oppimisen arviointi

Opiskelun loppuun saattaminen työn ohessa on ollut minulle vaikeaa. Pitkien työpäivien vuoksi opinnäytetyön laatiminen on viivästynyt turhan paljon. Opiskeluvuosien aikana eteen tulleet muut haasteet ovat myös kuluttaneet voimia. Nyt olen saanut opinnäytetyön tehtyä!

Olen tyytyväinen siihen, että valitsin opinnäytetyön tutkimuskohteen kotikaupungistani Parkanosta. Tämä helpotti huomattavasti käytännön asioiden hoitoa. On hienoa voida tutkimustulosten perusteella todeta, että vanhemmilla on hyviä kokemuksia Parkanon kaupungin varhaiskasvatuksesta ja tarkemmin ottaen Sinilinnun ja Kallion päiväkodeista. Erityisen mukavaa siitä tekee se, että itse olen työskennellyt molemmissa päiväkodeissa. Mielestäni päivähoito ja varhaiskasvatuspalvelut ylipäättään ovat tärkeä osa suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan palve-

luverkostoa. Lastensuojelun sosiaalityötä tehneenä voin todeta, että päivähoito on yksi tärkeimmistä ennaltaehkäisevän lastensuojelun toimista.

Opinnäytetyön laatimisen myötä olen saanut paljon uutta tietoa muun muassa varhaiskasvatuksen historiasta ja olen saanut tarkemmin perehtyä varhaiskasvatusta ohjaaviin asiakirjoihin.

11.3 Jatkotutkimusaiheita

Opinnäytetyön tutkimusaihetta voisi laajentaa ottamalla esikoululaiset mukaan tutkimukseen. Tutkimukseen voisi käyttää samaa kyselylomaketta, mutta siihen tulisi lisätä koulutyötä koskevia kysymyksiä. Vielä kattavamman tutkimuksen saisi ottamalla vuoropäiväkoti Veitikan mukaan otantaan. Aivan uuden näkökulman tutkimukseen toisi päiväkotien henkilökunnalle suoritettava kysely.

12 LÄHTEET

A 16.3.1973/239. Asetus lasten päivähoidosta. Valtion säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 15.10.2012.

Alppi, J. 2012. Varhaiskasvatuspäällikkö. Parkanon kaupunki. Haastattelu 11.10.2012.

Apunen, M. 2013 Lomailevat vanhemmat, hakekaa lapsenne päivähoidosta. Viitattu 1.4.2013. Helsingin Sanomat. 19.3.2013. Verkkojulkaisu.

Aula, M. K. 2013. Lapsella on oikeus sekä vanhempiin että päivähoitoon. Viitattu 1.4.2013. Helsingin Sanomat. 22.3.2013. Verkkojulkaisu.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi lasten päivähoidosta annetun lain ja perusopetuslain muuttamisesta. Valtion säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 25.2.2013.

Helenius, A. & Korhonen, R. 2008. 1.painos. Helsinki. WSOY Oppimateriaalit Oy.

Hellström, M. 2010. Sata sanaa kasvatuksesta. Juva. PS-kustannus.

Hujala, E., Puroila, A-M., Parrila, S. & Nivala, V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Ensimmäinen painos. Hyvinkää. Edufin.

Jämsä, J. 2008. Suomalaiset sateenkaariperheet. Teoksessa Sateenkaariperheet ja hyvinvointi. Käsikirja lasten ja perheiden kanssa työskenteleville, sivut 26–27. Jämsä Juha. Juva. PS-kustannus.

Jämsä, J. 2008. Juridinen ja yhteiskunnallinen tilanne. Teoksessa Sateenkaariperheet ja hyvinvointi. Käsikirja lasten ja perheiden kanssa työskenteleville, sivut 62–65. Jämsä Juha. Juva. PS-kustannus.

Jämsä, J. 2008. Sateenkaariperheiden kokemuksia palveluista. Teoksessa Sateenkaariperheet ja hyvinvointi. Käsikirja lasten ja perheiden kanssa työskenteleville, sivu 89. Jämsä Juha. Juva. PS-kustannus.

Jämsä, J., Karvinen, M. 2008. Kasvatuskumppanuus ja lapsen identiteetti. Teoksessa Sateenkaariperheet ja hyvinvointi. Käsikirja lasten ja perheiden kanssa työskenteleville, sivut 182-184. Jämsä Juha. Juva. PS-kustannus.

Jämsä, J. 2008. Päivähoito ja muu varhaiskasvatus. Teoksessa Sateenkaariperheet ja hyvinvointi. Käsikirja lasten ja perheiden kanssa työskenteleville, sivu 208. Jämsä Juha. Juva. PS-kustannus.

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. 1.painos. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Hämeenlinna. Kirjapaja.

Kananoja, A., Lähteinen, M., Marjamäki, P., Laiho, K., Sarvimäki, P., Karjalainen, P. & Seppänen, M. 2007. Sosiaalityön käsikirja. Jyväskylä. Tietosanoma Oy.

Koivunen, P. 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Juva. PS-kustannus.

Kyrönlampi-Kylmänen, T. 2010. Lapselle hyvä arki. Helsinki. Kustannus-Osakeyhtiö Kotimaa / Kirjapaja.

Lapsen oikeuksien julistus. Viitattu 15.10.2012. [http:// unicef.fi /lapsen_oikeuksien-julistus](http://unicef.fi/lapsen_oikeuksien-julistus).

Lapsiperheen tuet. Kansaneläkelaitoksen internet-sivuilla. Viitattu 25.2.2013. <http://www.kela.fi/in /internet/suomi.nsf /NET/110701111752EH?OpenDocument>

L 3.4.1983/361. Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta. Valtion säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 15.10.2012.

L 19.1.1973/36. Laki lasten päivähoidosta. Valtion säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 15.10.2012.

L 20.12.1996/1128. Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta. Valtion säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 25.2.2013.

L 13.4.2007/417. Lastensuojelulaki. Valtion säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 15.10.2012.

L 17.9.1982/710. Sosiaalihuoltolaki. Valtion säädösrankki Finlexin sivuilla. Viitattu 10.10.2012.

Luumi, P. 2003. Lapsi tarvitsee kasvurauhaa. Teoksessa Rakasta lasta - Suojele lapsuutta, 11-13. Heikkilä, M. & Luumi, P. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.

Mannerheimin lastensuojeluliiton Parkanon osasto. Viitattu 28.10.2012. <http://mllparkano.com/toiminta.html>

Mikkola, P. & Nivalainen, K. 2009. Lapselle hyvä päivä tänään - näkökulmia 2010-luvun varhaiskasvatukseen. Ensimmäinen painos. Saarijärven Offset Oy. Pedatieto.

Määttä, P. 2001. 2.painos. Perhe asiantuntijana. Erityiskasvatuksen ja kuntoutuksen käytännöt. Jyväskylä. Atena.

Niiranen, P. & Kinos, J. 2001. Suomalaisen lastentarha- ja päiväkotipedagogiikan jäljillä. Teoksessa Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia, 58-85. Karila, K., Kinos, J. & Virtanen, J. Juva. PS-kustannus.

Parkanon kaupungin perhepalvelut. Viitattu 28.10.2012. <http://www.parkano.fi /palvelut/sosiaalipalvelut/perhepalvelut.html>

Parkanon kaupungin terveystalvet. Viitattu 28.10.2012. <http://www.parkano.fi/palvelut/terveystalvet/neuvolatoiminnat.html>

Parkanon kaupungin Varhaiskasvatussuunnitelma. Viitattu 19.5.2013. <http://www.parkano.fi/docs/varhaiskasvatussuunnitelma.pdf>

Parkanon seurakunta. Viitattu 28.10.2012. <http://www.parkanonseurakunta.fi/Lapsityo.html>

Rantala, A. 2003. 4. painos. Perhekeskeinen työ varhaisvuosien erityiskasvatuksessa. Teoksessa Poikkeava vai erityinen, sivut 317, 321-323. Ladonlahti Tarja, Naukkarinen Aimo & Vehmas Simo. Juva. PS-kustannus. Atena.

Savolainen, J. & Vihavainen, S. 2013. Päivähoidon rajausta saa kannatusta kunnissa. Viitattu 1.4.2013. Helsingin Sanomat. 30.3.2013. Verkkosivut.

Sivistyksen suunta 2020. Suomen kuntaliitos sivistyspoliittinen ohjelma. 2011. Helsinki. Suomen Kuntaliitto.

Sosiaalityön käsikirja. Sosiaaliportti. Varhaiskasvatus ja päivähoito. Viitattu 15.10.2012. http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelun_kasikirja/tyoproessi/ehkaisevatyo/varhaiskasvatus_ja_paivahoito/

SuPerin selvityksiä 2013. Joustakaa, joustakaa kyllä te pärjätte. 2013. Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPerin selvitys lasten päivähoiton tilasta 2013. Helsinki.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Kasvun kumppanit. Lait ja oppaat. Varhaiskasvatus ja päivähoito. Viitattu 25.2.2013. http://www.thl.fi/fi-FI/web/kasvunkumppanit-fi/lait/varhaiskasvatus_ja_paivahoito

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANet 2005 - 2013. Viitattu 10.5.2013.

Tilastokeskuksen PX-Web-tietokannat. Viitattu 20.5.2013. <http://193.166.171.75/Dialog/Saveshow.asp>.

Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. 2002:9. Helsinki. Sosiaali- ja terveysministeriö. Viitattu 28.10.2012. <http://pre20031103.stm.fi/suomi/pao/varhais2/kasvatus.pdf> Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2002:9.

Vanhemmuuden roolikartta. Viitattu 26.10.2012. <http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/tyovalineet/tyomenetelmat/vanhemmuudenroolikartta/>

Vanhemmuuden roolikartta. Viitattu 26.10.2012. http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=lok00027

Varhaiskasvatus vuoteen 2020. Varhaiskasvatuksen neuvottelukunnan loppuraportti. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:72. Viitattu 10.5.2013.

Viitala, R. 2003. Neljäs painos. Kaikki hyvin? Varhaiserityisopetus osana päivähoitoa. Teoksessa Poikkeava vain erityinen, 291-303. Ladonlahti T., Naukkarinen, A. & Vehmas, S. Juva. Atena.

Viittala, K. 2006. Lasten yhteinen varhaiskasvatus. Tampere. Tampereen Yliopistopaino Oy - Juvenes Print.

Yleissopimus lapsen oikeuksista. Viitattu 15.10.2012. http://www.unicef.fi/Lapsen_oikeuksien_sopimus_koko

LIITE 1

Veera Kesti
Puistokuja 1 B 8
39700 Parkano
050-3610 479
veera.kesti@gmail.com

Parkano 3.10.2012

Parkanon kaupunki
Sivistysosaston päällikkö Harri Hiitti
PL 14
39701 Parkano

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Opiskelen Vaasan ammattikorkeakoulussa sosiaali- ja terveystieteiden sosionomiksi. Olen aiemmin kanssanne suullisesti sopinut, että teen opinnäytetyöni Parkanon kaupungin varhaiskasvatukseen kohdistuvaan tutkimukseen.

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, mitä mieltä Parkanon kaupungin päiväkodeissa, Kalliossa ja Sinilinnussa hoidossa olevien lasten vanhemmat ovat päivähoitosta kasvattajan tukena. Pyrin selvittämään tutkittavat asiat hankkimalla empiiristä tietoa kyselylomakkeiden avulla. Lisäksi haluan haastatella varhaiskasvatuksen johtajaa.

Pyydän lupaa saada suorittaa tutkimuksen Parkanon kaupungin varhaiskasvatukseen. Kyselylomakkeet on tarkoitus toimittaa päiväkotien henkilökunnalle edelleen perheille välitettäväksi. Tutkimusotannon laajuus on kaksikymmentä (20) taloutta. Tutkimus ja sen pohjalta laadittu opinnäytetyö ovat asiakeskeisiä ja täysin anonyymeja.

Työtäni ohjaa Vaasan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden yliopettaja Hans Frantz, puhelin 050-3238976, sähköposti hans.frantz@puv.fi.

Ystävällisin terveisin

Veera Kesti

LIITE 2

ARVOISA VANHEMPI

Opiskelen sosionomiksi Vaasan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan yksikössä.

Olen saanut sivistysjohtaja Harri Hiitiltä luvan suorittaa opinnäytetyötä varten tutkimuksen Kallion ja Sinilinnun päiväkodeissa. Tutkimukseni tavoitteena on selvittää, minkälaisena tukea Te vanhemmat päiväkodilta odotatte ja minkälaista tukea Te koette päiväkodilta saaneenne. Lisäksi tarkoitukseni on selvittää, mitkä asiat Te olette kokeneet haastaviksi yhteistyössä päiväkodin kanssa.

Tutkimuksen suorittamiseksi olen laatinut oheisen kyselylomakkeen, johon toivon Teidän vastaavan 22.10.2012 mennessä. Lomakkeen voi palauttaa ohessa olevassa kirjekuoressa päiväkodin henkilökunnalle.

Kiitos avustanne!

Ystävällisin terveisin

Veera Kesti

Vastaaajan tiedot

Ikä 18-24 25-31 32-38 39-45
 Yksinhuoltaja Parisuhteessa

Lapseni päivähoitopaikka

Kallio Sinilintu

Lapseni saama päivähoito on

normaalia päivähoitoa
 kuntouttavaa päivähoitoa
 lastensuojelun tukitoimi

1. Seuraavien asioiden merkitys minulle lapseni mennessä päivähoitoon

	1	2	3	4	5
	Erittäin pieni	pieni	Keskin- kertainen	suuri	Erittäin suuri
saan kasvatusohjeita	☐	☐	☐	☐	☐
saan kannustusta ja tukea	☐	☐	☐	☐	☐
saan keskustelukumppanin	☐	☐	☐	☐	☐
saan omaa aikaa	☐	☐	☐	☐	☐
saan vertaistukea muilta vanhemmilta	☐	☐	☐	☐	☐
työntekijöiden avoimuus	☐	☐	☐	☐	☐
työntekijöiden pysyvyys	☐	☐	☐	☐	☐
luottamuksellisuus	☐	☐	☐	☐	☐
lapseni kasvun ja kehityksen tukeminen	☐	☐	☐	☐	☐
lapseni saa ikäistensä seuraa ja ohjattua toimintaa / aktiviteetteja	☐	☐	☐	☐	☐
erityislapseni saa tarvitsemaansa tukea	☐	☐	☐	☐	☐

Muuta, mitä

1. _____
2. _____
3. _____

2. Päivähoidon merkitys lapseni kasvun ja kehityksen edistäjänä seuraavilla osa-alueilla

	1	2	3	4	5
	Erittäin Pieni	pieni	Keskin- kertainen	suuri	Erittäin suuri
puheen kehitys	☐	☐	☐	☐	☐
motoriikan kehitys	☐	☐	☐	☐	☐
luovuus (mm. tapa ratkoa asioita)	☐	☐	☐	☐	☐
käytöstavat	☐	☐	☐	☐	☐
kaverisuhteet	☐	☐	☐	☐	☐
keskittymiskyky	☐	☐	☐	☐	☐
kyky rauhoittua (mm. unille)	☐	☐	☐	☐	☐
sosiaaliset taidot	☐	☐	☐	☐	☐
rohkaistuminen	☐	☐	☐	☐	☐
tunteiden ilmaisu (ilo, suru, aggressiot)	☐	☐	☐	☐	☐
pidempi "pinna"	☐	☐	☐	☐	☐
kyky noudattaa rajoja	☐	☐	☐	☐	☐
muiden huomioiminen	☐	☐	☐	☐	☐

3. Päivähoito on tukenut minua vanhemmuudessa seuraavilla osa-alueilla

	1	2	3	4	5
	Erittäin pieni	pieni	Keskin- kertainen	suuri	Erittäin suuri
rajojen asettaminen lapselle	☐	☐	☐	☐	☐
päivärytmin luominen	☐	☐	☐	☐	☐
rutiinien luominen	☐	☐	☐	☐	☐
suunnitelmallisuus	☐	☐	☐	☐	☐

johdonmukainen kasvatus	☐	☐	☐	☐	☐
lapsen huomioiminen	☐	☐	☐	☐	☐
yhdessä tekeminen	☐	☐	☐	☐	☐
omien tunteiden ilmaisu (mm. hellyys)	☐	☐	☐	☐	☐
vuorovaikutus lapsen kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
kasvatuskeinojen lisääntyminen	☐	☐	☐	☐	☐
lapsen tarpeiden huomaaminen ja niihin vastaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
jaksamisen tukeminen	☐	☐	☐	☐	☐
vanhemmuuden vahvistaminen (lapsen kaverista vanhemman rooliin)	☐	☐	☐	☐	☐

**4. Nyt kotona käytössä olevat päivähoidosta opitut rutiinit / kasvatuskeinot,
joita teillä ei ollut aiemmin** (rastita)

päivärytmi (ateriat, ulkoilu, unet)	☐
yhdessä tekeminen (mm.satu, leikki)	☐
liikennevalot	☐
jäähyt	☐
kuvien käyttö puheen tukena	☐
Lapselle haasteellisten tilanteiden läpikäyminen etukäteen (esim.kauppareissut, lääkärikäynnit)	☐

Muita, mitä

1. _____
2. _____
3. _____

5. Varhaiskasvatussuunnitelma työvälineenä

	Kyllä	Ei
Minulle on esitelty Parkanon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma	☐	☐
Lapselleni on laadittu oma varhaiskasvatussuunnitelma	☐	☐
Siihen on kirjattu hoidon tavoitteet	☐	☐
Siihen on kirjattu keinot tavoitteiden saavuttamiseksi	☐	☐
Siihen kirjatuista asioista pidetään kiinni	☐	☐
Sitä tarkistetaan säännöllisesti	☐	☐
Suunnitelma on hyödyllinen	☐	☐

Jos vastasit viimeiseen kohtaan "ei", niin miksi suunnitelma mielestäsi on hyödytön?

6. Arvioni päiväkodin henkilökunnasta ja heidän yhteistyökyvystään

	Kyllä	Ei
Henkilökunta...		
on helposti lähestyttävissä	☐	☐
on ystävällistä	☐	☐
on luotettavaa	☐	☐
haluaa oikeasti auttaa	☐	☐
antaa apua / neuvoja pyytämättä	☐	☐
neuvottelee kanssani lapseni asioista	☐	☐
pitää kiinni sovituista asioista	☐	☐
kannustaa minua	☐	☐
syylittää minua	☐	☐
kunnioittaa vanhemmuuttani	☐	☐
yrittää ottaa ensisijaisen kasvattajan roolin	☐	☐

Yhteistyömme perustuu...

avoimuuteen	☐	☐
keskinäiseen luottamukseen	☐	☐
tasavertaisuuteen	☐	☐
molemminpuoliseen kunnioitukseen	☐	☐
henkilökunta on tehnyt lapsestani lastensuojeluilmoituksen,	☐	☐
josta minulle kerrottiin etukäteen	☐	☐
joka auttoi minua huomaamaan lapseni / oman tukeni tarpeen	☐	☐
jonka jälkeen sain tarvittavia tukitoimia	☐	☐
jos jälkikäteen arvioiden oli hyväksi perheellemme	☐	☐
joka mielestäni oli aiheeton	☐	☐

7. Lapseni on saanut päivähoidosta seuraavia mielestäni huonoja vaikutteita

1. _____

2. _____

3. _____

8. Päivähoidossa pitäisi muuttaa / kehittää seuraavia asioita ja miten?

1. _____

2. _____

3. _____

9. Anna kokonaisarvosana (4 - 10) päivähdolle _____

10. Oma arvioni vanhemmuudestani arvosanalla (4 - 10)

ennen kuin lapsi aloitti päivähdon _____

päivähdon päättyessä _____

Minulle on jäänyt mieleeni lapseni seuraava kommentti päivähdosta:

tyttö poika ikä _____ vuotta